

T.C.
Fırat Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı

**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN PANDEMİ
SÜRECİNDE UZAKTAN EĞİTİME YÖNELİK
TUTUMLARININ İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Ayşenur Kartal ALPDOĞAN

Danışman: Doç. Dr. Muammer BAHŞİ

ELAZIĞ-2022

T.C.
Fırat Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Tez Başlığı: Sınıf Öğretmenlerinin Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

Hazırlayan : Ayşenur Kartal ALPDOĞAN

İlk Teslim Tarihi:
Savunma Tarihi:

Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tez yazım kurallarına göre hazırlanan bu tez, Eğitim Bilimleri Enstitüsünün Yönetim Kurulunun .../.../ 20.... tarih ve ... sayılı kararı ile oluşturulan jüri üyeleri tarafından değerlendirilmiş ve akademik dinleyicilere açık olarak yapılan tez savunma sınavı sonucunda oy birliği/oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Danışman: Doç. Dr. Muammer BAŞI

İmza

Doç. Dr. Muammer BAŞI

.....

Doç. Dr. Alpaslan GÖZLER

.....

Doç. Dr. Eyüp BOZKURT

.....

O N A Y

Bu tez, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulunun .../.../ 20.... tarih ve ... sayılı kararıyla tescillenmiştir.

Prof. Dr. Ahmet TEKİN
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

BEYANNAME

Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım “Sınıf Öğretmenlerinin Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumlarının İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezimin içindeki bütün bilgilerin doğru olduğunu, bilgilerin üretilmesi ve sunulmasında bilimsel etik kurallarına uygun davrandığımı, kullandığım bütün kaynakları atıf yaparak belirttiğimi, maddi ve manevi desteği olan tüm kurum/kuruluş ve kişileri belirttiğimi, burada sunduğum veri ve bilgileri unvan almak amacıyla daha önce hiçbir şekilde kullanmadığımı, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

.../.../2022

Ayşenur KARTAL ALPDOĞAN

İmza

ÖNSÖZ

Lisansüstü eğitimim boyunca bilgisi, sabrı ve hoşgörüsüyle bana güvenen ve her daim yardımcı olan değerli danışman hocam Doç. Dr. Muammer BAHŞİ'ye ve en az tez danışmanım kadar yardımını esirgemeyen dayım Doç. Dr. Atilla YÜCEL, yengem Doç. Dr. Nurcan YÜCEL'e,

Bu süreçte her an yanımda olan, motive eden ve elinden gelen her şeyi yapan canım eşim İhsan ALPDOĞAN'a,

Yaşamım ve eğitim hayatım boyunca maddi manevi desteğini esirgemeyen ve her zaman yanımda olan anneme, babama ve abime,

En çaresiz anlarımda yardımını esirgemeyen sevgili arkadaşlarım Metehan KARAKAŞ ve Koray GÜNDÜZ'e,

Araştırma verilerinin elde edilmesi sürecinde yardımlarını esirgemeyen okul idarecilerime, sevgili çalışma arkadaşlarıma ve zaman ayırıp tez çalışmama gönüllü katılım sağlayan bütün öğretmen arkadaşlarıma,

Sonsuz teşekkürler, iyi ki varsınız.

Elazığ, 2022

Ayşenur KARTAL ALPDOĞAN

ÖZ

Sınıf Öğretmenlerinin Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

Ayşenur KARTAL ALPDOĞAN

Yüksek Lisans Tezi

FIRAT ÜNİVERSİTESİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Temel Eğitim Anabilim Dalı

Sınıf Eğitimi Bilim Dalı

2022, Sayfa: xi+66

12 Mart 2020'de Dünya Sağlık Örgütü (WHO), SARS-CoV-19 virüsünün neden olduğu ve ilk kez Çin'in Wuhan kentinde tespit edilen koronavirüs (COVID-19) salgınının küresel pandemi seviyesine ulaştığını açıklamıştır (WHO, 2020). Dünya çapında okullarda yüz yüze eğitime ara verilmiştir. Bir haftadan kısa bir süre sonra, 18 Mart 2020'de UNESCO 107 ülkenin pandemi nedeniyle tüm okulları kapattığını bildirmiştir (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü, 2020). Pandemi sürecinden önemli ölçüde etkilenen iş kollarından biri de hiç kuşkusuz eğitim olmuştur.

Covid-19 salgını ile birlikte okullardaki eğitimin uzaktan eğitim sistemi aracılığıyla uygulanmaya başlanması ve uzaktan eğitime geçişin oldukça hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesi, öğrenciler kadar öğretmenlerin de uzaktan eğitim sistemine uyum sağlamaları konusunda sorunlara yol açtığı görülmüştür. Günümüzde eğitim almak isteyen insan sayısındaki artış, daha çok kişiye ulaşmanın amaçlanması, eğitimdeki fırsat eşitsizliğini ortadan kaldırmayı hedeflemek, birden çok sebeple okula gitme fırsatı yakalayamayan öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarının giderilmesi ve geleneksel eğitimin sebep olduğu sınırlamaları yok etme isteği uzaktan eğitim gereksiniminin var olduğunu gözler önüne sermektedir. Bu araştırmada uzaktan eğitime ilişkin tutum değişkeni üzerinde durulmuştur. Bu bağlamda çalışmanın temel amacı, sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin tutumlarının demografik özelliklere göre farklılaşıp farklılaşmadığının tespit edilmeye çalışılmasıdır. Ayrıca, araştırmanın temel amacına ilave olarak uzaktan eğitimle ilgili sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin tespiti de alt amaç olarak belirlenmiştir. Araştırmanın evrenini, Muş ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Yapılan çalışmada uzaktan eğitimin avantajları olduğu gibi dezavantajlarının da olduğu ve yüz yüze eğitimin yerini tutamadığı görülmüştür. Çalışmada ulaştığımız bir başka sonuç ise sınıf öğretmenlerinin çoğunlukla mesleki deneyimi düşük, eğitim seviyesi yüksek, teknoloji kullanım ile uzaktan eğitime ilişkin bilgi düzeyleri yüksek kişiler olduğu görülmüştür.

Uzaktan eğitimin daha vasıflı bir şekilde uygulanabilmesi için hem alt yapının geliştirilmesi hem de sistemi kullanan öğrenci, öğretmen ve velilerin konu hakkında yeterli bilgiye sahip olması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan Eğitim, Pandemi, Sınıf Öğretmeni

ABSTRACT

Investigation Of Classroom Teachers' Attitudes Towards Distance Education In The Pandemic Process

Ayşenur KARTAL ALPDOĞAN

Master Thesis

FIRAT UNIVERSITY
Institute of Educational Science

Department of Primary Teaching
Primary School Teaching Department

2022, Page: xi+66

On March 12, 2020, the World Health Organization (WHO) announced that the coronavirus (COVID-19) outbreak caused by the SARS-CoV-19 virus and first detected in Wuhan, China, has reached the level of a global pandemic (WHO, 2020). Face-to-face education has been Decommissioned in schools around the world. Less than a week later, on March 18, 2020, UNESCO reported that 107 countries had closed all schools due to the pandemic (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, 2020). One of the business lines that has been significantly affected by the pandemic process has undoubtedly been education.

Covid-19th in conjunction with the outbreak through the implementation of distance education and remote education in schools be made fairly quickly transition into the education system, students and teachers have been shown to cause problems in adapting to distance education system. The increase in the number of people who want to get an education today, the aim of reaching more people, the aim of eliminating the inequality of opportunities in education, the desire to eliminate the educational needs of students who cannot get the opportunity to attend school for more than one reason and to eliminate the limitations caused by traditional education shows that the need for distance education exists. In this study, the attitude variable related to distance education was focused on. In this context, the main purpose of the study is to determine whether the attitudes of classroom teachers towards distance education differ according to demographic characteristics. In addition to the main purpose of the research, it was also determined as a sub-purpose to determine the opinions of classroom teachers related to distance education. The universe of the research is composed of classroom teachers working in schools affiliated to the Ministry of National Education in Muş province. In the study, it was seen that distance education has advantages as well as disadvantages and cannot replace face-to-face education. Another conclusion we reached in the study is that classroom teachers are mostly people with low professional experience, high level of education, high level of knowledge about the use of technology and distance education.

In order for distance education to be applied in a more qualified way, both the development of infrastructure and the students, teachers and parents who use the system must have sufficient knowledge about the subject.

Key Words: Distance Learning, Pandemic, Classroom teacher

Bebeğime ithafen

İÇİNDEKİLER

O N A Y.....	i
BEYANNAME	ii
ÖNSÖZ	iii
ÖZ.....	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ	ix
KISALTMALAR VE SEMBOLLER LİSTESİ.....	x
EKLER LİSTESİ.....	xi
BİRİNCİ BÖLÜM	1
GİRİŞ.....	1
1.1 Araştırmanın Amacı ve Önemi	3
1.2 Araştırmanın Sınırlılıkları	3
1.3 Araştırmanın Varsayımları.....	4
İKİNCİ BÖLÜM.....	5
KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	5
2.1. Pandemi Süreci ve Eğitim	5
2.1.1.Türkiye'de COVID-19 Pandemisi ve Bakanlık Tarafından Atılan Adımlar	6
2.1.2. Covid-19 Pandemisi Sonrası Eğitimde Dönüşümler	7
2.2. Uzaktan Eğitim.....	8
2.2.1. Uzaktan Eğitimin Avantajları.....	10
2.2.2. Uzaktan Eğitimin Dezavantajları	11
2.2.3. Uzaktan Eğitimde Karşılaşılan Problemler	12
2.2.4. Ülkemizde Uzaktan Eğitimde Karşılaşılan Problemler.....	13
2.2.5. Öğretmenlerin Uzaktan Eğitimdeki Etkisi	16
2.2.6. Uzaktan Eğitimde Öğretmen Deneyimleri	16
2.2.7. Uzaktan Eğitimde Dünyadaki Eşitsizlik.....	19
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	20
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	20

3.1. Araştırmanın Hipotezleri ve Soruları	20
3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi	20
3.3. Araştırma Verilerinin Toplanması	21
3.4. Araştırma Verilerin Analizi.....	21
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	23
ARAŞTIRMANIN BULGULARI	23
4.1. Nicel Verilere İlişkin Bulgular	23
4.1.1. Faktör Analizi	23
4.1.2. Güvenirlik Analizi	24
4.1.3. Demografik Bulgular	25
4.1.4. Ölçek Puanları	26
4.1.5. Sınıf Öğretmenlerinin Demografik Özellikleriyle Uzaktan Eğitim Değerlendirme Ölçeğine İlişkin Analiz Bulguları.....	28
4.2. Nitel Verilere İlişkin Bulgular	34
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	40
5.1. TARTIŞMA VE SONUÇ	40
5.2. Nicel Araştırmaya İlişkin Sonuç	40
5.3 Nitel Araştırmaya İlişkin Sonuç.....	44
5.4. Öneriler	46
EKLER	58
ÖZ GEÇMİŞ	66

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Uzaktan Eğitim Değerlendirme Ölçeğine İlişkin Açıklayıcı Faktör Analizi	23
Tablo 2. Uzaktan Eğitim Değerlendirme Ölçeği ve Alt Boyutlarına Ait Güvenirlik Analizi	24
Tablo 3. Demografik Bulgular.....	25
Tablo 4. Ölçek Puan Aralıkları.....	26
Tablo 5. Uzaktan Eğitim Değerlendirme Ölçeği Puan Ortalamaları.....	27
Tablo 6. Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Değerlendirme ve Alt Boyut Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı	28
Tablo 7. Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Değerlendirme ve Alt Boyut Puanlarının Görev Yapılan Bölge Değişkenine Göre Dağılımı	29
Tablo 8. Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Değerlendirme ve Alt Boyut Puanlarının Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Dağılımı	30
Tablo 9. Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Değerlendirme ve Alt Boyut Puanlarının Öğrenim Düzeyi Değişkenine Göre Dağılımı	31
Tablo 10. Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Değerlendirme ve Alt Boyut Puanlarının Uzaktan Eğitim Bilgisi Değişkenine Göre Dağılımı	32
Tablo 11. Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Değerlendirme ve Alt Boyut Puanlarının Teknoloji Kullanım Düzeyi Değişkenine Göre Dağılımı	33
Tablo 12. Katılımcılara Yöneltilen Sorular	34
Tablo 13. Katılımcıların Demografik Özellikleri	34
Tablo 14. Katılımcıların 1. Soruya Yanıtları Doğrultusunda Belirlenen Frekanslar.....	34
Tablo 15. Katılımcıların 2. Soruya Yanıtları Doğrultusunda Belirlenen Frekanslar.....	35
Tablo 16. Katılımcıların 3. Soruya Yanıtları Doğrultusunda Belirlenen Frekanslar.....	35
Tablo 17. Katılımcıların 1. Soruya Yanıtları	37
Tablo 18. Katılımcıların 2. Soruya Yanıtları	37
Tablo 19. Katılımcıların 3. Soruya Yanıtları	38

KISALTMALAR LİSTESİ

DSÖ : Dünya Sağlık Örgütü

EBA : Eğitimde Bilişim Ağı

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

WHO : Dünya Sağlık Örgütü

EKLER LİSTESİ

Ek 1. Uzaktan Eğitim Değerlendirme Ölçeği.....	58
Ek 2. Ölçek Kullanım İzni.....	58
Ek 3. Etik Kurul İzin Belgesi	59
Ek 4. Milli Eğitim Müdürlüğü İzni	61
Ek 5. Milli Eğitim Müdürlüğü İzni (devamı).....	62
Ek 6. Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu	63
Ek 7. Öğretmen Görüşme Formu	64
Ek 8. Orjinallik Raporu	65

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Teknolojinin hızlı bir şekilde gelişmesi insanların teknolojiyi öğrenmesini ve teknolojiden hayatını kolaylaştıracak şekilde faydalanmasını dolayısıyla teknolojik gelişmelerden haberinin olmasını, bu şekilde teknolojiyi kullanarak 21.yüzyıl bilgi çağının gereklerini yerine getirebilmesini mecbur kılmaktadır (Bacanak vd. 2003:19,191-196). Gelişen teknoloji insanların yaşamını değiştirmekle yetinmeyip onların kişisel ve zihinsel gelişimlerinin ana noktası olan eğitim kavramını da önemli şekilde etkilemektedir. Teknolojinin gelişimi ile beraber eğitim kavramı başka bir boyuta taşınmış ve böylece teknoloji eğitimin vazgeçilmez bir parçası olmuştur (Özbay, 2015:377-394). Günümüzde eğitim almak isteyen insan sayısındaki artış, daha çok kişiye ulaşmanın amaçlanması, eğitimdeki fırsat eşitsizliğini ortadan kaldırmayı hedeflemek, birden çok sebeple okula gitme fırsatı yakalayamayan öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarının giderilmesi ve geleneksel eğitimin sebep olduğu sınırlamaları yok etme isteği uzaktan eğitim gereksiniminin var olduğunu gözler önüne sermektedir (Yalın, 2007:71-76).

Uzaktan eğitim, çoğunlukla akademik bir ortamdan uzakta, kişinin istediği yerden katılım sağlayabileceği biçimde yapılandırılmış öğrenme süreci olarak adlandırılmaktadır. Uzaktan eğitim sonrasında kişi tıpkı yüz yüze eğitimde olduğu gibi belirli bir kademe ve olgunluğa erişmektedir (Gunawardena ve McIsaac, 2013:361-401 Özönur, 2021:25-49). Uzaktan Eğitim, yüz yüze eğitimden kaynaklanan bazı sınırlılıklar sebebiyle sınıfta eğitim-öğretim etkinliklerinin ilerleyemeyeceği anlarda bu etkinlikleri tasarlayan ve gerçekleştiren öğretmen ve öğrenciler arasında, gerçekleştirilecek kümeye has bir şekilde ortaya getirilmiş bölümlerin türlü uygulamalarla belli bir noktadan sağlandığı sistemdir (Kaya, 2002:55-58). Bu sayede farklı ortamlardaki öğreten, öğrenen ve eğitim için kullanılan malzemelerin teknolojik uygulamalar yoluyla ortak bir noktada anlaştıkları, kurumların gözetimleriyle sağlanan eğitim etkinlikleri olarak da tanımlanabilir (Gültekin vd., 2010:131-152).

Dünyadaki farklılaşmalar, meydana gelen sıra dışı haller özellikle de pandemi döneminde ülkemizde “uzaktan eğitim” faaliyetlerini dikkate almamız gerektiğini zorunlu kılmıştır. 2019 yılında başlayan koronavirüs (Covid-19) bütün dünyayı etkisi altında bırakmıştır. Sosyokültürel, ekonomik, siyasi etkileri dışında hala öngörülmeyen

tesirleri ile bütün dünyayı etkisi altında bırakmıştır. Bu değişkenlerin yanında eğitim de payını almış ve pandemi döneminde eğitime bakış açımızda planlama ve değişime olan ihtiyacımız gözler önüne serilmiştir (Bozkurt ve Sharma, 2020:15).

21. yüzyılda globalleşme bütün hızıyla sürerken, artan COVID 19 vakaları nedeniyle Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), çok fazla ülkeyi kaplayan bu hastalık insan sağlığını etkisi altında bırakması esasıyla salgın ilan edilmiştir (DSÖ, 2020). Türkiye’de ilk vaka 11 Mart 2020’de görülmüştür (Sağlık Bakanlığı, 2020). Pandemi sürecinden önemli ölçüde etkilenen iş kollarından biri de hiç kuşkusuz eğitim olmuştur. 12 Mart 2020 tarihinden itibaren, beş farklı kıtadaki 46 ülke okulların kapatıldığını açıklamış ve bu ülkelerden 26’sı ülke genelinde okulları tamamen kapatmıştır (Huang, Liu, Tlili, Yang ve Wang, 2020:23-27). Türkiye’de bulunan ilk ve orta kademeli okullarda 13 Mart 2020 tarihinde eğitime ara verilmiş ve dünyanın çoğu yerinde olduğu gibi Türkiye’de de 2019-2020 eğitim öğretim yılının ikinci yarısında okullarda yüz yüze eğitim yapılamamıştır. Gittikçe artan salgın neticesinde bütün eğitim kuruluşları uzaktan eğitime geçmeye mecbur kalmıştır. Daha öncesinde çeşitli uygulamalar ve çalışmalar yapılmış olsa dahi yeterince hazırlık yapılmadan uzaktan eğitim bir mecburiyet haline gelmiştir (Yamamoto ve Altun, 2020: 25-34). Bu durumdan dolayı bütün ülkeler eğitimde devamlılığı sürdürmek için farklı çözümler bulmuşlardır. Türkiye’de uzaktan eğitim süreci 23 Mart 2020’de başlayıp internet ve TV kanalları üzerinden tüm eğitim basamaklarında öğretime devam edilmiştir. Millî Eğitim Bakanlığı destekli Eğitimde Bilişim Ağı (EBA), EBA TV İlkokul, EBA TV Ortaokul ve EBA TV Lise olmak üzere 3 farklı televizyon kanalı ve 'eba.gov.tr', internet uygulamaları, okulların uzaktan eğitim yöntemleri bu eğitim süresi boyunca kullanılmıştır. Ulaşım sorunuyla karşılaşan öğrenciler adına EBA ve Mobil destek noktaları oluşturulmuş ve böylece uygulama desteklenmiştir (MEB, 2021).

Pandemi sürecinde ülkeler eğitim sorununu çözmek için çeşitli uygulamalar kullanmışlardır. Fakat bu uygulamalarda öne çıkan problem ulaşım ve etkililik problemleri olmuştur. Özellikle ülkeler arasında ve ülke içinde gelir seviyelerindeki çeşitlilikler uzaktan eğitimin kabullenme ve kullanılma seviyesinde çeşitliliklere neden olmuştur (Karadağ, Çiftçi, Gök, Su, Ergin Kocatürk ve Çiftçi, 2021: 9). Dünyada Covid-19 salgının eğitimde sebep olduğu aksamalar her kişiye farklı şekilde tesir etmiştir. Pandemi süreci eğitim adına ele alındığında öğrencilerin evlerinde bulunan internet ve bilgisayara erişim imkânları, ebeveynlerin eğitim seviyesi, ülkeler arasındaki altyapı ve

uzaktan eğitimle ilgili bilindik farklılıklar, öğrenciler arasındaki dijital okuryazarlık farklılıkları, ölçme ve değerlendirme problemleri (Özer ve Suna, 2020: 171-192). gibi birden fazla etmen bu süreci zorlaştırmıştır.

Çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; Araştırmanın Problemi, Amacı, Önemi, Sayıtları (Varsayımları), Sınırlılıkları ve Tanımları ile ilgili kavramlara değinilmiştir. İkinci bölüm; Uzaktan Eğitim, Uzaktan Eğitimin Amacı ve Özellikleri, Uzaktan Eğitimin Avantajları ve Dezavantajları, Pandemi Süreci ve Tutum başlıklarından oluşmuştur. Üçüncü bölümde ise; Araştırmanın Yöntemi/ Deseni, Evren ve Örneklem/ Çalışma Grubu / Katılımcılar, Veri Toplama Araçları, Araştırma Süreci ve Verilerin Analizi yer almaktadır. Dördüncü bölümde ise; Bulgular ve Beşinci bölümde Tartışma, Sonuç ve Öneriler başlıklarından oluşmaktadır.

1.1 Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmada uzaktan eğitime ilişkin tutum değişkeni üzerinde durulmuştur. Bu bağlamda çalışmanın temel amacı, sınıf öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin tutumlarının demografik özelliklere göre farklılaşıp farklılaşmadığının tespitidir. Ayrıca, araştırmanın temel amacına ilave olarak uzaktan eğitimle ilgili sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin tespiti de alt amaç olarak belirlenmiştir. Covid-19 salgını ile birlikte okullardaki eğitimin uzaktan eğitim sistemi aracılığıyla uygulanmaya başlanması ve uzaktan eğitime geçişin oldukça hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesi, öğrenciler kadar öğretmenlerinde uzaktan eğitim sistemine uyum sağlamaları konusunda sorunlara yol açtığı görülmüştür. Bu nedenle uzaktan eğitim sistemine ilişkin öğretmenlerin tutumlarının araştırılması ve bu sistemin eksikliklerinin belirlenip gerekli yapılandırılmaların yapılması açısından bu araştırma önemlidir.

1.2 Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma için Muş ilinde görev yapmakta olan sınıf öğretmenlerinde veri sağlandığı için sonuçlar yalnızca Muş ili için genellenebilir. Bu araştırmanın sonuçları ise, araştırmanın uygulandığı dönem olan Mart 2022- Mayıs 2022 tarihleri ile sınırlıdır. Ayrıca veri toplama araçları araştırma kapsamından ölçek ve görüşme formu ile sınırlıdır.

1.3 Araştırmanın Varsayımları

Araştırmanın varsayımları aşağıdaki gibi belirtilebilir:

- Uzaktan eğitime ilişkin tutumun sınıf öğretmenlerinin demografik özelliklerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı, araştırma evrenine ilişkin olarak gerçekçi biçimde tespit edileceği varsayılmaktadır.
- Sınıf öğretmenlerinin, anket formu ve görüşme formundaki sorulara samimi cevaplar verdiği varsayılmaktadır.
- Cevaplama sırasında sınıf öğretmenlerinin birbirlerinden etkilenmedikleri varsayılmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Pandemi Süreci ve Eğitim

12 Mart 2020'de Dünya Sağlık Örgütü (WHO), SARS-CoV-19 virüsünün neden olduğu ve ilk kez Çin'in Wuhan kentinde tespit edilen koronavirüs (COVID-19) salgınının küresel pandemi seviyesine ulaştığını açıkladı (WHO, 2020). Çin'de ilk ölümler Ocak 2020'de rapor edildi ve ocak ayı sonunda çok sayıda ülkede vaka raporu doğrulanmış, küresel bir acil durum ilanı için Dünya Sağlık Örgütü (WHO) harekete geçmiştir. Birçok ülke; evde ve sosyal alanda karantina uygulamıştır. Alınan tedbirler sonucunda birçok işletme kapatılmıştır. Sosyal mesafe kavramı ortaya çıkmış ve uygulanmaya başlanmıştır. Dünya çapında okullarda yüz yüze eğitime ara verilmiştir. Bir haftadan kısa bir süre sonra, 18 Mart 2020'de UNESCO 107 ülkenin pandemi nedeniyle tüm okulları kapattığını bildirmiştir (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü, 2020). Bu okul kapanışları, dünya çapında okul çağındaki nüfusun neredeyse yarısını temsil eden yaklaşık 862 milyon okul öğrencisini etkilemiştir (Jackson vd., 2016; Abuhammad vd., 2020).

Öğrenciler bir anda bilinen ortamlarından ayrılarak, belirsizlikle ve ek maliyetlerle karşı karşıya kalmışlar. Bunun yanında anksiyete bozukluğu, sosyal izolasyonun etkileri ve hatta uyku bozuklukları gibi sorunlar baş göstermeye başlamıştır. (Cao vd., 2020; Ghebreyesus, 2020; Weissman, 2020).

Öğrenciler üzerinde yapılan araştırmalara göre, okullar kapalıyken sosyal birliktelik okulların açık olduğu zamanın neredeyse yarısı kadardır. Öte yandan, okullar kapalıyken öğrenciler, veliler ve diğer yetişkinler arasındaki temasta bir artış yaşanmıştır (Eames vd., 2010). Okulların kapatılması ile ilgili stratejiler ülkelere göre farklılık göstermekle birlikte kararlar ulusal, bölgesel veya yerel düzeyde verilmektedir.

Uzaktan eğitim birçok okulun, öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarını karşılamak için kullandığı bir platformdur. Uzaktan öğrenmenin ilkökul, ortaokul, lise ve üniversite düzeyinde ebeveynlerin bakış açısında etkili bir yaklaşım olduğu da belirlenmiştir (Hannum vd., 2008; Irvin vd., 2010). Öğrencilerinin evde kalmaları gerektiğinden, mevcut COVID-19 pandemisinde olduğu gibi, ebeveynlerin sadece iyi ebeveynlik

becerilerine değil, aynı zamanda iyi bir eğitim görmüş olmaları gerektiği gerçeğini de gözler önüne sermiştir. Ebeveynler, çocuklarının mizacını ve performansını izlemenin yanı sıra, çocuklarının eğitim ihtiyaçlarını mümkün olduğunca etkin bir şekilde karşılamaya çalışmalıdır.

Ebeveynlerin ve öğrencilerin desteklenmesinin bir yolu, internet üzerinden uzaktan eğitim materyallerine ve tekniklerine yönelik erişim sağlamaktır. Bununla birlikte, çeşitli bölgelerdeki tüm öğrenme aşamalarında çevrimiçi uzaktan öğrenmenin kullanımında muazzam bir artış olmasına rağmen, uzaktan öğrenmenin önünde hala bazı engeller bulunmaktadır. Bu engeller bazı gruplar tarafından uzaktan eğitimin kullanımını engelleyebilir. Bu nedenle, ebeveynlerin uzaktan öğrenmenin önündeki engellerle ilgili algılarını anlamak önemlidir çünkü bunu yapmak, ebeveynleri en çok etkileyen engelleri ortadan kaldırmak ve çocuklarını iyi bir eğitim almaları için desteklemelerini sağlamak için çözüm üretmelerini sağlayacaktır.

2.1.1. Türkiye'de COVID-19 Pandemisi ve Bakanlık Tarafından Atılan Adımlar

Dünya çapında pandemi ve önlem adımlarını belirleyerek Sağlık Bakanlığı ve Bilim Kurulu, yayılmayı yakından takip etti ve pandeminin uluslararası ölçekte hızla yayılmasını takip eden aylık dönemde Türkiye, COVID-19'u neredeyse bir yıldan fazla sınırlarının dışında tutmayı başardı. Alınan önlemlerin seviyesi artırıldı. Bu önlemlerin içinde, atılan adımlardan biri de Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından eğitim hizmetlerinin online olarak sürdürülmesine karar verilmesi olmuştur (Özer, 2020a; 2020b; 2020c).

MEB, Sağlık Bakanlığı ve Bilim Kurulu ile görüştü. Bu görüşmelerden sonra MEB tarafından eğitim kademesinde okulları kapatma kararı verildi. Bu kararın kısa olacağı söylenmişse de artan vaka sayısı nedeniyle nisan ayı sonuna kadar okulları kapalı tutmaya karar verildi. COVID-19 vakalarının sayısı ve okul kapalı olduğu süre aralığı Mayıs ayı sonuna kadar uzadı. MEB'in bu kararı sonucunda, eğitim süreci ilkokuldan ortaöğretimin sonuna kadar 18 milyon öğrenci uzaktan eğitime aktarılmıştır (Özer, 2020a).

MEB, COVID-19 pandemi sürecince tüm öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarının uzaktan karşılanmasını sağlama sorumluluğunu üstlenmiştir. MEB ayrıca uzaktan eğitimi şu yollarla vermeye karar vermiştir: Dijital eğitim platformu olan Eğitim Bilişim Ağı (EBA), MEB ve Türkiye Radyo Televizyon Derneği (TRT) platformu.

Uzaktan eğitimde internet alt yapı ağlarının sağlıklı şekilde yürütülmesi için altyapısının güçlendirilmesi bir zorunluluk olarak değerlendirilmiştir ve sorunları önlemek için gerekli yatırımlar yapılmıştır. Öğrencilerin uzaktan eğitime erişimi protokoller arasında imzalanmış ve öğrencilerin uzaktan eğitime erişimini kolaylaştırmak için MEB ve TRT tarafından öğrencilerin televizyon yayıncılığı yoluyla uzaktan eğitime erişmelerine izin verilmiştir. MEB uzaktan eğitime yönelik ders içeriğini tüm çalışanlarıyla birlikte kısa sürede kaynakları ve dersler aracılığıyla öğrencilere vermek üzere EBA ve TRT'yi geliştirmiştir (Özer, 2020a; 2020b).

2.1.2. Covid-19 Pandemisi Sonrası Eğitimde Dönüşümler

COVID-19, dünyada birçok sektörde etkili olmuştur ve etkilerinin kalıcı olacağı da açıktır. COVID-19'dan en çok etkilenen alanlardan biri de eğitim olmuştur. (Strauss, 2020; Sweeney, 2020).

Pandemi sonrası eğitimde beklenen önemli değişikliklerden biri geleneksel okul ortamlarında yürütülen süreçlerden dijital ortamlara geçiş olmuştur. (Dennis, 2020; KPMG, 2020). Bu bağlamda, pandemi sürecinde eğitimde dijitalleşme çabaları dikkat çekici bir şekilde artmıştır (Tam ve El-Azar, 2020).

Bu nedenle, dijital teknolojilere yönelik küresel yatırımların artması sayesinde uzaktan eğitime geçiş daha da artacaktır. Uzaktan eğitimin daha fazla geliştirilmesi için çalışmalar ve yatırımların planlanması beklenmektedir. Özellikle dünyanın önde gelen ülkeleri 5G'ye dayalı yeni eğitim teknolojileri ile ilgili gelişmeleri takip etmektedir. Örneğin; Çin, Japonya ve Güney Kore (Tam ve El-Azar, 2020)

Geleneksel eğitim süreçlerinin dijital platformlara geçişi sonrası dijital okuryazarlıkla, öğrencilerin ve öğretmenlerin desteklenmesi gerekmektedir. (Bergson-Shilcock, 2020; Moreno ve Gortazar, 2020).

Öğrenciler arasındaki dijital becerilere ilişkin, açığı kapatmak için daha fazla çalışma yapılacağı tahmin edilmektedir. Öğretmenlerin uzaktan eğitim bilgisinin gelişimi uzaktan eğitimin etkinliğinin artırılmasında oldukça önemlidir. Pandemi sürecinde zayıflayan genelel eğitim sonrasında uzaktan eğitimi kontrollü şekilde yürütmek oldukça önemli ve gereklidir. Özellikle pandemi sürecinde bazı öğrencilerin erişim sorunlarının giderilememesi, uzaktan eğitimden faydalanmasının arttırılamaması eğitimde

dezavantaja sebep olmuştur. Bu yüzden okulların pandemi sonrası açılmaya başlamasından itibaren, uzaktan eğitimden diğer öğrencilere göre daha az verim alan öğrencilere destek oldukça önemlidir. (UNESCO, 2020b).

COVID-19 gibi kriz zamanlarında öğrencilerin eğitim hizmetlerinin sürdürülmesi ve eğitim ihtiyaçlarının karşılanması hayati önem taşımaktadır. Bu bağlamda eğitim kurumları ve özel sektör arasındaki işbirlikleri, eğitime önemli ölçüde katkıda bulunabilir (Tam ve El-Azar, 2020). ABD'de Microsoft ve Google, Güney Kore'de Samsung, Tencent, Ping, Çin'de An ve Alibaba, uzaktan eğitim platformlarını güncellemiş ve eğitime yaptıkları yatırımları arttırmış ve öncelik verilmiştir (Tam ve El-Azar, 2020).

2.2. Uzaktan Eğitim

Eğitim sürekli olarak değişen ve gelişen hareketli bir süreçtir. Kişinin hayatında önemli bir yere sahip olan eğitim kişiyi etkileyen her türlü alandan etkilenmektedir. Bu yönde günümüzde teknolojinin yaşantımızın her alanını derinden etkilediği görülmekte ve kişiler teknolojik araçlar aracılığıyla her geçen gün daha çok bilgi ile karşılaşmaktadırlar. Günümüz ekonomisini bilgi ve teknoloji ekonomisi olarak isimlendirecek olursak; bütün toplumların gayesi eğitimden sağlığa kadar bütün alanlarda bilişim teknolojilerini kullanarak kişi kaynaklarının geliştirilmesi ve hayat boyu eğitimi ilk sıraya koyarak kendilerine yer edinmeye çalışmaktır.

Uzaktan eğitim uygulamalarında öğretmen ve öğrencinin birbirlerinden coğrafi olarak uzak olması sebebiyle eğitim programında elektronik araçların ya da yazılı materyallerin kullanılması gerekir. Uzaktan eğitim, öğretmenleri içine alan öğretim ile öğrencileri içine alan öğrenim olmak üzere iki ana kısımdan oluşmaktadır.

Tanımlamalardan da anlayabileceğimizi gibi uzaktan eğitimde amaç; eğitimin aksamasına neden olan vakit ve coğrafi zorlukları ortadan kaldırarak, ilerleyen ve değişen teknolojiye uyum sağlayabilen, vakitten ve yerden etkilenmeden kişi eğitimine katkı sağlayabilen sistemlerle kişilere eğitim-öğretim fırsatı sunmaktır.

Covid-19 nedeniyle okulların kapatılması, neyin nasıl öğretileceği konusunda belirsizlikler ve anlaşmazlıklar doğurmuştur (Wang vd. 2020). Krize yol açan bu uzaktan eğitime geçiş teknik olarak geleneksel uzaktan eğitim olarak sınıflandırılabilirken, araştırmacılar terimi kullanmama konusunda kararlıdır. Argüman, sınırlı planlama,

erişilebilirlik, güvenlik ve telif hakkı gibi teknolojik yönler ve öğrenme çıktıları nedeniyle kalite beklentiler farklılıklar olduğunu izlemektedir. Dönem içi eğitim yanıtlarını tanımak için, krizlere yol açan geçici uzaktan eğitime geçişi işaret eden erken eğitim yanıtlarını belirleme amaçlanmaktadır. Geleneksel uzaktan eğitim olgularını ayırt etmek için “geçici” ön düzeltme seçilmektedir, çünkü uygulamalar ya normale dönecek ya da düzenli uzaktan eğitime dönüşecek ve bu süre zarfında artık bir kriz tepkisi olmayacaktır. Özünde, uzaktan eğitim, öğrencinin planlı bir öğrenme etkinliğine katılırken öğretmenden fiziksel olarak ayrıldığı (Rumble, 2019) uzaktan öğretim ve öğrenme olarak nitelendirilir (Holmberg, 2005). (Raes vd. 2020) uzaktan eğitimi geleneksel öğretimle birleştiren karma öğrenme biçimini öngörmektedirler. Örneğin, eşzamanlı öğretim sırasında hem yerinde öğrencileri hem de uzak öğrencileri birbirine bağlayan bir sınıf, karma sınıf olarak adlandırılır ve ilgili öğretim uygulamaları karma öğretim biçimleri olarak adlandırılır.

Okullar, eğitimin sürekliliğini daha iyi sürdürmek için önceki etkinliklerden ders alabilirler. Araştırmalar, kriz zamanlarında okullaşmayı sürdürmek için eğitimin hazırlık planları geliştirme ihtiyacına defalarca işaret etmiştir (Faherty vd. 2019; O'sullivan vd. 2009; Olympia vd. 2005). Bununla birlikte, 2003'teki SARS salgını sırasında yapılan araştırmalar, öğretmenlerin eğitimde dijital teknolojilerin nasıl kullanılacağı konusunda kendilerini emin hissetmediklerini bildirmiştir (Fox, 2003). Örneğin, çok az sayıda öğretmen, dijital teknolojilerin öğrenme için sürekli kullanılmasına rağmen stratejilerini nasıl yeniden düşüneceklerini bilmediklerini ifade etmiştir. Bugün öğretmenleri destekleyici yapıya genel bir ihtiyaç ve o zaman belirlenen kılavuz ve politikaların eksikliği konusunda bilgilendirmek hala geçerli olabilir. (Cauchemez vd. 2009; Fox 2003, 2007).

Uzaktan eğitim yeni bir kavram değildir. 1800'lerin sonlarında, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki ilk büyük yazışma programı olan Chicago Üniversitesi'nden bazı eğitimcilerin de yer aldığı bir kuruluştur. Daha önceleri, özellikle sanayi öncesi Avrupa'da, eğitim öncelikle toplumun daha üst düzeylerindeki erkekler için mevcuttu. O günlerde en etkili öğretim şekli eğitimci ve öğrencinin karşılıklı bir araya gelmesi ile oluşmaktaydı. Birinden bilgi öğrenmek için öğrenen ve öğreten tek bir yerde ve tek bir zamanda aynı ortamda olmak zorundaydı. Yani geleneksel eğitim modeli kullanılmaya devam ediyordu. William Rainey Harper gibi eğitimciler 1890'da alternatif eğitim

şekilleri kurma çalışmalarına başlamıştır (Marina Stock McIsaac Arizona State University).

Uzaktan eğitim geleneksel eğitimden farklıdır. Uzaktan eğitim geleneksel eğitime göre fiziksel olarak uzak olan öğrencilere eğitsel bilgi ve öğretim yöntemidir. Uzaktan eğitim, geleneksel eğitim için zaman ve paraya gücü yetmeyen veya uzak bölgelerde yaşayan insanlara eğitim şansı yaratmaktadır. İnternetin son yıllarda yaygınlaşması nedeniyle internet, uzaktan eğitim vermenin en önemli aracı haline geldi.

Peki, uzaktan eğitim tam olarak nedir? Uzaktan eğitim, öğretmen ve öğrenci arasında mekânsal bir ayrım olduğunda gerçekleşir. Uzaktan eğitimde öğrenme geleneksel sınıf ortamının dışında gerçekleşirken ortaya birtakım ihtiyaçlar ve gereksinimler çıkmaktadır.

Günümüzde uzaktan eğitimin büyük bir kısmı internet kullanılarak gerçekleştirilmektedir. Herkes için kolayca erişilebilir durumdadır. Öğrencilerin büyük çoğunluğu ister kendi evlerinde ister yerel kütüphaneler gibi tesislerde olsun öğretmenlerle iletişim halinde olmak için elektronik araçlar kullanır ve öğrenciler arasındaki iletişime erişim sağlar.

Televizyon, DVD'ler, telekonferans ve yazdırılabilir materyal dâhil olmak üzere teknolojik türevleri vardır, ancak Web öğreniminin yakınlığı ve işlevselliği, onu birçok uzaktan öğrenen için ilk tercih haline getirmektedir. Çevrimiçi programlar, iletişimde kalmayı sağlamak için genellikle bir dizi yeni teknolojiden yararlanmıştır ve fikirleri etkili bir şekilde iletmek, her zamankinden daha kolay ve daha verimli hale gelmiştir.

Uzaktan eğitim derslerini tamamlamak için etkileşimli videolar, e-posta ve tartışma panoları kullanarak öğrencilerin ek eğitim alması çok daha kolay hale getirilmiştir.

Uzaktan eğitim, coğrafi olarak uzak bölgelerde bulunan öğrencilere ulaşmaya yardımcı olmak için harika bir araçtır ve eğitim tesislerine kolayca ulaşamayanlar için yerel okulların sunduğu imkânları ulaşılabilir kılar.

2.2.1. Uzaktan Eğitimin Avantajları

Uzaktan eğitim, eğitimi daha hızlı ve daha uygun maliyetli hale getirmek için kullanılmaktadır. Çevreleyen teknolojiler ve tüm yaş grupları için yaşam boyu öğrenme avını destekleyen uzaktan öğrenme, yükseköğrenim gören birçok öğrenci için büyüyen

bir moda haline geldi. Herhangi bir eğitim programı gibi, uzaktan eğitim de bir dizi artı ve eksi ile birlikte gelir.

Uzaktan eğitimde öğrencinin eğitim ihtiyaçlarını ve kariyer hedeflerini karşılayan bir eğitim planlanmalıdır.

Uzaktan eğitimin bazı avantajları vardır. Uzaktan eğitimin en önemli avantajlarından biri öğrencilere sağladığı esnekliktir. Uzaktan eğitim, geleneksel bir eğitime katılmakta zorluk çekebilecek kişiler için fırsatlar sağlar böylece eğitiminizi kendi yaşam alanınıza sığdırabilirsiniz. Uzaktan eğitim programında esneklik, derslerinize müdahale etmeden ders çalışma şansı verir. Uzaktan eğitim öğrencileri, bilgisayar ve internet olması koşuluyla, kurs çalışmalarını hemen hemen her yerden tamamlayabilir. Bu, öğrencilerin herhangi bir bilgiye ihtiyaç duymadan kendileri için daha uygun olduğu zaman ve yerde çalışmalarını sağlar. Uzaktan eğitimin bir başka avantajı, kişinin hayatının herhangi bir döneminde eğitim seçimini sürdürebilmesidir. Uzaktan eğitim programında istediğiniz yerden yaşayabilir ve eğitim alabilirsiniz. İnternet bağlantısı kendi alanınızda uzmanlaşmış çevrimiçi okullar ile harika bir genel eğitim sağlar. İşe gidiş geliş olmadığı için para tasarrufu sağlar. Bu program düzenli dersler gerektirmez, işe gidip gelme zamanından tasarruf ve para tasarrufu sağlar. Uzaktan eğitim deneyimi sürecinde elde edilen sağlık kazanımının hayatın diğer yönlerine de taşınabileceğini yadsınamaz ölçüde büyük ölçeklidir.

Birçok kişi geleneksel dersler alırken birçok risk ile karşı karşıya kalmaktadır. Ancak geleneksel eğitimin getirdiği hareketlilik uzaktan eğitimde olmamasından kaynaklı birtakım sorunlar meydana getirmiştir. Çalışırken uzaktan eğitim kurslarını tamamlamak geleneksel eğitime göre çok daha kolaydır. Covid-19 salgınından daha az endişelenmenizi ve çalışmalarınıza odaklanmanız için daha fazla zaman sağlar.

2.2.2. Uzaktan Eğitimin Dezavantajları

Uzaktan öğrenme yönteminin bazı sorunlar da vardır (Porter, 1997: 33). Uzaktan eğitimin en büyük dezavantajlarından biri diğer öğrencilerle etkileşimin kaybıdır. Uzaktan eğitimde grup çalışması zorlaşmaktadır. Diğer sınıf arkadaşlarıyla iletişim olmadığı için sosyallik yönünden içe kapalılık sorunsalı oluşmaya başlamıştır (Ryan,

1997: 21). Uzaktan eğitim arkadaşlarla ve öğretmenlerle sözlü iletişim eksiklikleri de beraberinde getirmiştir.

Öğrencilerin fikirlerini paylaşması ve iletişim kurması için birçok uzaktan eğitim programı, çevrimiçi forumlar veya sohbet odaları geliştirilmiştir. Ancak bu girdiğiniz etkileşimin yalnızca kısmi bir ikamesidir. Uzaktan eğitim için sürekli internet imkânı olan bir bilgisayar gereklidir bu da covid-19 sürecinde eğitimde eşitsizlik gibi büyük bir dezavantaj olarak karşımıza çıkmaktadır (Moskowitz, 1995: 24).

Uzaktan eğitim tüm öğrenciler için ideal değildir ve çevrimiçi öğrenme için ideal olmayabilir. İnternet, ara bağlantı sağlamak için en az maliyetli yaklaşımlardan biridir. Ayrıca, İnternet aracılığıyla uzaktan eğitim topluluğu yüzlerce kütüphaneye ve veri tabanına erişebilir. Bir diğer dezavantaj birçok öğretmen aynı zamanda geleneksel öğretim yöntemlerinden yeni öğretim yöntemlerine geçmek konusunda teknoloji odaklı yaklaşımlarda problem yaşamıştır (Duffy,1997:13-17).

2.2.3. Uzaktan Eğitimde Karşılaşılan Problemler

Uzaktan eğitimde belirli problemlerle karşılaşılmaya başlandı. Tartışmalara dayanarak, ebeveynlerin çocuklarının uzaktan öğrenme deneyiminin standardını ve kalitesini etkilediğini düşündükleri birçok kişisel engeli varmış gibi görünüyordu. Ebeveynlerin uzaktan eğitim teknikleri ve materyallerinin nasıl ele alınacağı konusunda kendi eğitim eksikliğinin ve onlara yardımcı olabilecek eğitimli personelin bulunmamasının kilit kaygılar olduğu açıktı. Dahası, tüm ebeveynler uzaktan eğitim için gerekli olan teknolojiyi kullanamadılar ve bu da onların evde etkin kullanımını sağlamalarını engelledi. Son olarak, ebeveynler bu konuyu kendi nitelikleriyle gündeme getirdiler. Daha düşük eğitim düzeyine sahip ebeveynler, çocuklarına belirli konuları incelemede ve gerekli teknolojiyi kullanmada yardımcı olamadıklarını hissettiler.

Ebeveynlerden, iki alt temanın ortaya çıktığı teknik engeller üzerinde yoğunlaşmıştır: Yetersiz teknolojik aletler ve internet bağlantı sorunu. Ebeveynlerin birçoğu, çocuklarının internet bağlantısının kesilme sıklığından ve ödevlerine, derslerine veya sınavlarına devam edemediğinden sorunlar yaşandığını belirtmişlerdir. Genel olarak ebeveynler COVID-19 salgını sırasında biden çok engelle karşı karşıya kalmıştır.

Bazı ebeveynler karşılaştıkları engelleri üç alt temaya ayırmışlar (Irvin vd., 2010):

- 1- Uzaktan öğrenmeyi kullanmadaki zorluklar ve öğrenci hazırlığı eksikliği
- 2- Uzaktan eğitim modalitesinden memnuniyetsizlik
- 3- Uzaktan eğitimin öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayamaması

Ebeveynler üzerinde yapılan çalışmaların çoğu, uzaktan eğitimin uygulanmasının adil olmadığını ve çocuklarının uzaktan öğrenmeyi ana eğitim aracı olarak kullanmaya hazır olmadıklarını belirtmiştir. Bir çalışmada, bazıları çocuklarının uzaktan öğretim yoluyla iyi sonuçlar elde etmek için bilgisayar yeterliliğinden ve ön koşul becerilerinden yoksun olduklarını söylemiştir (Irvin vd., 2010). Bazı veliler uzaktan eğitimden memnun değildi ve uzaktan öğrenmenin okul öğrencileri için zaman ve emek tasarrufu gibi faydalarına rağmen bu tür bir öğrenmenin yüz yüze eğitimin yerini almaması gerektiğini düşünüyorlardı. Buna ek olarak, ebeveynlerin bu tür bir öğrenmeye ilişkin gönderileri, okul öğrencilerinin eğitim ihtiyaçlarını karşılamadığını ve çocuklarının seviyesinden memnun olmadıklarını hissettiklerini ortaya koymuştur. Bazı ebeveynler, uzaktan eğitim yönteminin bir çocuğun ihtiyaçlarını karşılamada esneklikten yoksun olduğu görüşünü de dile getirmişlerdir çünkü eğer bir çocuk bir şeyi anlamazsa, çocuk ihtiyaç duyulduğunda açıklama alamaz.

Bazı ebeveynler finansal engeller konusunu gündeme getirmiştir. Bunlar:

- 1- Teknoloji satın alamama
- 2- İnternet hizmetleri için ödeme yapamama.

Uzaktan eğitim için gerekli olan pahalı dizüstü bilgisayarlar ve ilgili teknolojiler için ödeme yapmanın zorluğunu kapsıyordu. Dahası, bazı yayınlar internetin ücretsiz olmadığı ve veri kullanımının sınırsız olmadığı gerçeğine dikkat çekti. Başka bir deyişle, ebeveynlerin internet için ödeme yapmaları gerekir ve eğer çocukları eğitim amacıyla internette daha fazla zaman harcamak zorunda kalırsa, bu onlara daha fazla paraya mal olur. Çeşitli konulardaki birçok ders ve ödev, kaliteli bir internet bağlantısı veya büyük miktarda veri kullanımı gerektirir ve bu da her ikisi de çevrimiçi uzaktan öğrenmenin maliyetine katkıda bulunur.

2.2.4. Ülkemizde Uzaktan Eğitimde Karşılaşılan Problemler

COVID-19 pandemisi, eğitim sistemlerinin karşılaştığı en büyük krizlerden biri olarak kabul edilir. Okullar kapanırken, eğitim süreci kesintiye uğradı ve çocuklar evden eğitime başladı. Dünyada yeni normal olarak tanımlanan bu süreç eğitim ve öğretim

süreçlerini etkiledi ve birçok sorunu beraberinde getirir. COVID-19, tüm dünyada hızla yayılan koronavirüsün neden olduğu ilk pandemidir. 2020'nin başlarında, Dünya Sağlık Örgütü yeni bir tür olan COVID-19'u açıkladı. Covid-19 salgını ciddi bir akut solunum sendromu olan koronavirüs hastalığıdır. (WHO, 2020). 3 Ocak 2020'de tüm dünyaya hızla yayıldı. Bu salgın tüm yaşam alanlarını etkiledi sadece bir halk sağlığı sorunu olmanın ötesine geçti (OECD, 2020). Eğitim sektörü de en çok etkilenen alanlardan biri oldu. Dünyadaki çoğu hükümet, eğitim kurumlarını geçici olarak kapatarak COVID-19 pandemisinin yayılmasını kontrol altına aldı. Ülkeler arasındaki bu kapanışlar, ülkelerin% 90'ından fazlasını etkilemektedir. UNESCO verilerine göre, 8 Mayıs 2020 itibarıyla toplam bu durumdan okul öncesinden yükseköğretime kadar 1.268.164.008 öğrenci etkilenmiştir. İçinde Türkiye'de bu durumdan etkilenen öğrenci sayısı 24.901.925'tir (UNESCO, 2020). Okulların kapalı olduğu bu süreçte öğrencilerin ve tüm toplumun sağlığı oldukça önemlidir. Eğitim-öğretim devamını sağlamak bu süreçte oldukça önemli hale gelmiştir. Bu bağlamda, birçok ülke ve Türkiye çeşitli alternatif strateji ve uygulamaları kesintisiz eğitime devam ederek hayata geçirmiştir (Viner vd., 2020: 43). Yapılan bir çalışmada, COVID-19'un, okulların kapatılmasının ölümlerin sadece % 2-4'ünü engellediğini göstermiştir. Yüksek bulaşıcı COVID-19 pandemisi nedeniyle, ülkeler geçici olarak ve uzaktan eğitim uygulamaları ile eğitimlerine devam etmiştir (ETF, 2020; OECD, 2020; Üstün ve Özçiftçi, 2020: 147). COVID-19 virüsünün bir pandemiye dönüşümü salgının yaşandığı ve yönetildiği tüm ülkelerde dünya eğitim sistemlerini etkiledi bu salgının yaşanmasını engellemeyi sağlamak için uzaktan eğitime geçilmesi uygun görülmüştür (Yamamoto ve Altun, 2020: 32).

Türkiye’de de uzaktan eğitim süreci başladı ve iki şekilde ilerledi:

1- Eğitim Bilişim Ağı altyapısı (EBA), daha önce kurulmuş, içeriği güncellenmiş ve yeni içerik eklenmiştir.

2- TV’ de sınıf düzeylerine göre ayarlanan programa göre video derslerin yayınlandığı kanallar (TRT-EBA TV) düzenlendi. (Duran ve Aytaç, 2016; TEDMEM, 2020).

Bu süreçte özel okullar kendi bünyesinde çeşitli uzaktan eğitim programlarını kullanarak eğitimlerine devam ettiler. Öğretmenler araçlar ve online kullandıkları kaynakları hakkında deneyimsiz ve uygulayabilecekleri yöntemlerde sürekli desteğe ihtiyaç duydular. Okullarda eğitimin kesintiye uğraması özellikle sınavlara hazırlanan öğrenciler için kaygı yarattı (TEDMEM, 2020). Sonra COVID-19 pandemisinin, internet ve senkron kullanımı giderek artmış ve yeni bir normal düzenin öğretmenlerin ev ortamından çalışmalarına başlanmış (Kırık ve Özkoçak, 2020). Kamu ve özel eğitim kurumlarının böyle bir duruma hazırlıklı olmaması ve tüm öğrencilerin eğitim alması için kullanılacak tek kaynağın uzaktan eğitim olması birçok sorunu beraberinde getirmiştir (Yamamoto ve Altun, 2020: 29). COVID-19 pandemisi öğrenme-öğretme ortamlarını okul-sınıf ortamından e-öğrenmeye geçmeye zorunlu kılmıştır. 2021’ de Türkiye uzaktan eğitime açık olmasına rağmen öğrenme ve uzaktan eğitim deneyimi, okul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin sorunlarla karşılaşacağı açıktır. Bu süreçte yaklaşık 25 milyon öğrencinin öğrenme ihtiyaçlarını karşılamada çeşitli sorunlar oluşmuştur. Milli Eğitim Bakanlığı öğrencilerin eğitim ve öğrenim ihtiyaçlarını karşılamada ana faktörlerden biri olarak bu durumu üstlenmiştir. Ancak bu süreçte bazı sorunlar yaşandığı bir gerçektir. Öğrenme deneyiminin başarısı için, COVID-19 pandemisi sırasında öğretmenlerin rolü okulların fiziki ortamından veya teknolojik altyapısından daha önemli hale gelmiştir. Okulların sağladığı çevrimiçi öğrenme ortamları ve uzaktan eğitim yöntemleri öğretmenlerin önemi ve görevleri artmıştır. Senkron ve asenkron uzaktan eğitim yöntemleri, öğretmenlerin öğrencilere rehberlik etmede ana faktördür ve gereklidir. Pandeminin ilk dalgasını yaşayan Türkiye’de eğitimin durumunu öğretmenlerin görüşlerini ve karşılaştıkları sorunları ortaya koyarak eğitim sürecinin en önemli aktörlerinden biri olan COVID-19’a ilişkin pandemik dönem, yeni dönemde eğitim sisteminin nasıl kurulacağı konusunda önemli veriler sağlayacaktır.

2.2.5. Öğretmenlerin Uzaktan Eğitimdeki Etkisi

Pandemi COVID-19'un zorunlu kıldığı bir çevrimiçi öğrenme, öğretme ve öğrenmenin ortaklığı, dünyadaki eğitim sisteminin ayrılmaz bir parçasıdır. Bununla birlikte, uzaktan eğitim için kullanılan araçlar düzeyleri ve yöntemleri bakımından eğitimin verimliliği üzerindeki etkisi değişkendir. Uzaktan eğitim bilgi ve bilgi ile ilgili çeşitli faktörlere bağlıdır. İletişim Teknolojisi politikası ve okulların kapanmasından önce eğitimdeki uygulamaları COVID-19 pandemisine karşı önleyici tedbir olarak alınmıştır. Bu bağlamda, Honey ve ark.'nin (2000) çalışması öğretim teknolojisinin dahil edilmesinde olumlu sonuçlar elde etmek için birtakım olguların olmasının gerekli olduğunu iddia eder.

Erstad (2010) çalışmasında Norveç'te, öğretmenin daha fazla danışman, öğrencilerin de eleştirel diyalog ortağı olarak rolünü vurgular ve belirli konu alanları için öğretmen lider konumdadır bu da öğretmenin daha fazla bağımsızlığı teşvik ettiğini belirtmek anlamına gelir.

Yeni stratejiler geliştirmek ve oluşturmak, düşünmek, uygulamaya yansıtmak ve uygulamaya dâhil olmak, daha iyi öğrenmek için çeşitli anlamlı etkinliklerde ve görevlerde öğrenciler büyük görev alır. Öğretmenler, öğretmen merkezli yaklaşımı teknolojisi yoluyla öğrenci dostu öğrenmeye aktarmanın anahtarlarıdır (Duraku ve Hoca 2020:23). Öğretmenlerin öğretim metodolojisine bakış açılarının sınıftaki teknoloji entegrasyon düzeyini etkilediği kanıtlanmış ve aynı zamanda önemli bir rol oynaması oynamaktadır. Çevrimiçi öğrenmenin başarılı bir şekilde uygulanması için çevrimiçi öğretim ve öğrenme desteklenmelidir. Konuyu sadece öğretmenlerin bakış açısıyla sunmak yerine, öğrencilerin ihtiyaç ve beklentilerine cevap verecek şekilde sunmak daha doğru olacaktır. (İbrahim vd, 2013). Eğitimdeki kalıpları değiştirmek ilgi eksikliği olarak insanların içinde grup arasında direnç oluşturabilir. Tüm bu literatürler, çevrimiçi eğitimin başarısının ve eğitim yönetim sistemindeki değişimin öğretmenlerin özverisine, motivasyonuna, zamanına, desteğine ve teknolojik bilgi ve becerilerine bağlıdır.

2.2.6. Uzaktan Eğitimde Öğretmen Deneyimleri

Öğretmenlere bir stratejileri olup olmadığını ve bu stratejinin neyi gerektirdiğini soran öğretmenlerin çoğunluğu, okullarının uzaktan eğitim uygulama stratejisinin olmadığını, okulun kapanmasına cevap verme stratejisinin daha az olduğunu bildirdi (ki

bu covid-19'un ima ettiği hızlı değişim göz önüne alındığında oldukça anlaşılabilir). Bazı öğretmenler meslektaşlarıyla hazırlanmak için zaman ayırdıklarını bildirirken, diğerkleri çok az destekle veya hiç destek almadan kendi cihazlarına bırakıldıklarını ifade ettiler. Geleneksel eğitimin politikalarının güncelliğini yitirdiğini ve pandemi salgını sırasında dijital stratejilerin yeterli olmadığını belirtmektedirler. Bunun yerine, öğretmenler deneyimlerini yoğun bir şekilde genişletmek ve yeni beceriler toplamak zorunda oldukları şeylerle pragmatik olarak çalışmaktadırlar. Sonuçlar, okulların ülke çapında sıra dışı durumla başa çıkmaları için dağınık ve tutarsız yolları yansıtmaktadır.

Salgın sırasında öğretmen deneyimleri ile ilgili olarak birkaç bilimsel makale yayınlanmıştır. Örneğin, Ghaziabad'daki yükseköğretim öğretmenlerinin bir çalışması Hindistan bölgesi, sanal öğretimin gerçek faydalarının sonuç olarak beklenenden daha az olduğunu yorumladı ve ağ bağlantısı, eğitim ve kişisel temas eksikliği konularının benimsenmesi sınırlı ve sanal sınıfların başarısı üzerindeki etkisi yadsınamaz olduğu açıklamışlardır. (Arora ve Srinivasan, 2020: 28). 2002 ile karşılaştırıldığında, öğretim üyeleri çevrimiçi eğitim konusunda giderek daha az eğitim göstermeye başladılar çünkü çevrimiçi uzaktan eğitimin "normalleşmesi", fakülteyi "işlem boşluğuna" daha duyarlı hale getirdi zaman ve yer ayrımı" diğerk olumsuz faktörler tarafından yaratılmaya başlandı (Perry ve Steck, 2019: 10). Koronavirüs pandemisi sırasında hızla değişen öğretim ortamı ve parçalanmış bilimsel araştırma, bu yazı gibi, doğanın temel bir çalışma yazarlar sonucuna götürdü sınıfların uzaktan eğitime geçişini yansıtan dünya çapındaki öğretmenlerin deneyimlerin birçoğu olumsuz olarak yorumlandı.

Öğrenme, öğretme ve öğrenmenin fiziksel sınıftan platformlar arasındaki senkron ve asenkron etkileşimlere geçmesiyle giderek karmaşılaşmaktadır. Okullar, bağlamlardaki farklılıklar göz önüne alındığında etkileşime tutarlı bir yaklaşım için çaba göstermek istemese de, sosyal uzaklık, yaş ve bağlamdan bağımsız olarak genel refah üzerinde olumsuz etkiler yaratır. Sosyal izolasyonu dijital teknolojilerle kullanmak, öğrencinin sosyal olarak, dahil olduğunu hissetmesini garanti etmez. Bu nedenle, öğrenmenin sosyal yönleri genel uyumu etkileyebilir ve sosyal izolasyon sırasında özellikle önemli olabilir.

Öğretmenler "acemi bir öğretmen gibi hissettiklerini" ve "hiç bitmeyen bir işe" sahip olduklarını ifade etmektedirler. Buna rağmen, öğretmenlerin çoğunluğu olumlu görüşe sahiptir ve teknolojinin sınırlamaları olsa da, bunun etrafında çalıştıklarını ve derslerin şaşırtıcı derecede iyi ilerlediğini bildirmişlerdir. Öğretmenler, daha iyi öğrenci profili

bulduklarına şaşırdıklarını ve öğrencileri ev ortamlarında görmelerine olumlu tepki gösterdiklerini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin tepkileri, sosyal etkileşimlerin ve öğrenme koşullarının geleneksel sınıftakiyle aynı olmadığı bir öğrenme ortamının keşfedilmesini yansıtmaktadır. Birçok öğretmen, öğrencilerin geleneksel sınıftakinden farklı, yeni özelliklerini keşfetmeye başlamıştır. Öğretmenler, bazı risk altındaki öğrencilerin, yani okulu reddeden öğrencilerin, sessiz öğrencilerin, teknoloji meraklısı öğrencilerin ve otizmli öğrencilerin öğrenme etkinliklerine katılımlarını artıracaklarını bildirmektedirler.

Uzaktan eğitime geçiş, bazı sınıflarda katılımın beklenenden daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Dahası, öğretmenler, evden çalışan öğrencilerin sınıftaki akranları tarafından dikkati dağılmadıkları için genellikle daha iyi konsantre olabildiklerini bildirmişlerdir. Öğretmenler, çoğu öğrencinin sergilediği katılım, motivasyon, sabır ve teknoloji uzmanlığı ile genel olarak hoş bir sürpriz yaşadığını ve geçişin inanılmaz bir şekilde iyi gittiğini ifade etmiştir. Aynı zamanda, durumun yeniliğine işaret eden ve olumsuz sonuçların daha sonra ortaya çıkabileceği konusunda uyarı veren daha temkinli öğretmenler olmuştur.

Öğretmenler ayrıca çeşitli zorluklara da dikkat çekmiştir. Örneğin; öğrencilerin oturum açma bilgilerini hatırlamaya gelince teknik desteğe ihtiyaç duymaları, bazı öğrencilerin öğrenme için teknolojiyi zahmetsizce yönetmek için gerekli becerilere sahip olmamaları ve bazı öğrencilerin yazılı talimatları anlamada zorlandıkları görülmüştür. Ayrıca, tüm öğrencilerin onları destekleyecek ebeveynlerinin olmadığını ve öğretmenin uzaktan teknik destek sağlamasının zor olduğu aktarılmıştır. Dahası, birçok öğretmen de teknik destekten yoksundu. Öğretmenler uzaktan eğitime devam etmekte zorlandıklarını, değerlendirme ve sınavların nasıl yapılacağı konusunda zorlandıklarını bildirmişlerdir. Ayrıca geleneksel sınıftan uzaktan eğitime geçiş, öğrencilerin öğrenme süreçlerine ilişkin görüşleri engelleyebilir ve desteğe ihtiyacı olan öğrencileri tanımlamayı zorlaştırabilir. Buna ek olarak birçok öğretmen, video konferansın öğrenciler arasında zorluklarla dolu olduğunu bildirmiştir. Örneğin, aynı anda konuşmak, birbirlerinin mikrofonlarını susturmak veya akranlarını kapatmak vb. Birçok öğrencinin uzun bir süre boyunca bir ekranın önünde oturmak için sabır ve motivasyondan yoksun olduğu belirtilmiştir. Aynı zamanda öğrenciler evden öğrenirken bazen farklı tepki vermektedirler. Örneğin, bazı öğrenciler sıkılırken bazıları motivasyon ve disiplinle ilgili zorluklar sergilemişlerdir.

Öğrenciler okulu ve arkadaşlarını özlediklerini ve evlerinde eşzamanlı etkinliklerle dikkatlerinin dağıldığını söylemişlerdir. Öğretmenler, öğrencilerin dersi takip edemeyecekleri ve uygun olmayan ortamlardan derslere katılabileceklerini ve konudaki endişelerini dile getirmişlerdir. Örneğin, bir video dersi sırasında öğrencilerin arkadaşlarıyla dışarıda olması ya da kalabalık başka bir ortamda bulunmaları vb.

2.2.7. Uzaktan Eğitimde Dünyadaki Eşitsizlik

Uzaktan eğitime erişim için öğrencilere sağlanan imkânlar bir ülkeden diğerine dramatik bir şekilde değişim göstermektedir ve bu durum başka bir eşitsizlik kaynağı olarak karşımıza çıkmaktadır. (UNESCO, 2000; 2002). Amerika Birleşik Devletleri, Kanada gibi ülkelerde zaman ve gerekli altyapı zaten mevcuttu ve uzaktan eğitim uzun süredir kullanılmaktadır. Ancak, birçok ülkede yeterli altyapı mevcut değildir, özellikle Afrika ülkeleri (BM Eğitim Ajansı, 2020). Afrika'ya karşı yüksek gelirli ülkelerin% 90'ı öğrencilere uzaktan eğitim sağlayabilmektedir. Düşük gelirli ülkeler arasında uzaktan eğitim başarı ile yürütme ve sağlama oranı sadece %29 olmuştur (Carvalho ve Tavşanlar, 2020). Altyapı açısından en sorunlu alanlar Sahra Altı bölgeleri olmuştur. Afrika ülkelerinde toplam nüfusun yaklaşık yarısı (56 milyon kişi) mobil altyapının veya internet erişiminin olmadığı bölgelerdir. (BM Eğitim Ajansı, 2020). Uzaktan eğitimin temel aracı birçok Afrika ülkesinde özellikle Sahra altı ülkelerinde halkın yaklaşık % 80'inin sahip olduğu radyo ile uzaktan eğitime öğrenciler katılım sağlamışlardır. Afrika ülkelerinde genellikle platformlar; radyo ve televizyon olmuştur. Çevrimiçi kullanım sıklığı ülkelerin uzaktan eğitim ve gelir düzeylerini sağlayacak platformlar neredeyse yok denilecek kadar azdır. Uzaktan eğitim verilmesine ilişkin ayrı bir planın bulunmamasına ilişkin oran düşük gelirli ülkelerde, yüksek gelirli ülkelere göre oldukça yüksektir. Bu nedenle, ülkelerin gelir düzeyleri uzaktan eğitimin kalitesi üzerinde belirleyici hale gelmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

3.1. Araştırmanın Hipotezleri ve Soruları

Araştırmanın amacı doğrultusunda sınıf öğretmenlerinin tutumlarının ve görüşlerinin belirlenmesine yönelik geliştirilen hipotezler ve araştırma soruları aşağıda yer almaktadır.

Sınıf Öğretmenlerinin Tutumlarına İlişkin Hipotezler

H1: Sınıf öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin tutum düzeyleri cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterir.

H2: Sınıf öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin tutum düzeyleri görev yapılan bölgeye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterir.

H3: Sınıf öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin tutum düzeyleri mesleki kıdeme göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterir.

H4: Sınıf öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin tutum düzeyleri öğrenim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterir.

H5: Sınıf öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin tutum düzeyleri uzaktan eğitim bilgisine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterir.

H6: Sınıf öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin tutum düzeyleri teknoloji kullanım düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterir.

Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerinin Tespitine Yönelik Sorular

1. Uzaktan eğitim sürecinde yaşadığınız sorunlar nelerdir?
2. Türkiye’de pandemi sürecinde uzaktan eğitimle ilgili neler söyleyebilirsiniz?
3. Uzaktan eğitim sürecinin öğretmen için artıları ve eksileri nelerdir?

3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, Muş ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Muş Milli Eğitim Müdürlüğü’ne bağlı Ar-ge biriminden alınan istatistiklere göre, 2021-2022 eğitim ve öğretim döneminde Muş ilinde bakanlığa bağlı okullarda görev yapmakta olan sınıf öğretmen sayısı 1455’tir. Nicel

araştırma, bu evren üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın amaçlarına en uygun örneklem hacminin tespiti için; n, örneklem hacmi; N, evren hacmi; t, güvenilirlik düzeyine ait tablo değeri, p ve q sırasıyla ilgilenilen olayın görülme ve görülmeme olasılıkları ve d, duyarlılık düzeyi olmak üzere Cochran Formülü'nden yararlanılmıştır (Hayran, 2012: 72):

Örneklem Hacmi

$$n = N.(t^2.p.q) / (d^2.(N-1) + (t^2.p.q))$$

Evren büyüklüğü (N) 1455 olarak alındığında, Cochran Formülü olarak da bilinen yukarıdaki formüle göre örneklem büyüklüğü en az (n) 304 olmalıdır. Bu büyüklükteki bir örneklem büyüklüğünün %95 güven düzeyinde evreni temsil gücünün olacağı söylenebilir. Araştırma, 308 sınıf öğretmenin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

Nitel araştırma bölümünde örneklem, Muş ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda görev yapan ve uzaktan eğitim sistemini kullananlar arasından gönüllülük esasına dayalı olarak seçilen 10 kişi oluşturmaktadır.

3.3. Araştırma Verilerinin Toplanması

Araştırmada karma yöntem kullanılması nedeniyle veri toplama araçları iki boyutta incelenmiştir. İlk olarak nicel boyut, sonrasında nitel boyut ele alınmıştır. Nicel veriler ölçek yoluyla toplandıktan sonra görüşmeler ile nitel olarak desteklenmiştir. Nicel araştırmaya ilişkin bölümde, anket formu iki bölümden ve 21 sorudan oluşmaktadır. İlk bölümde, araştırmaya katılanların demografik özelliklerini belirlemeye yönelik 6 soru, ikinci bölümde katılımcıların uzaktan eğitime yönelik tutumlarına ilişkin Özkul vd., (2020) tarafından geliştirilen “Uzaktan Eğitim Değerlendirme Ölçeği” kullanılmıştır. Toplam 15 maddeden oluşan bu ölçek teknik ve öğrenme süreci olmak üzere iki faktörden oluşmaktadır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alpha) .96 ile .89’tur. Nitel araştırmaya ilişkin bölümde ise, araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

3.4. Araştırma Verilerin Analizi

Nicel verilerin analizi için ilk olarak veri setinin normal dağılım varsayımına uygun olup olmadığının tespiti için basıklık (skewness) ve çarpıklık (kurtosis) değerleri

incelenmiştir. Uzaktan eğitim değerlendirme ölçeği ve alt boyutlarına ilişkin skewness ve kurtosis değerleri şu şekildedir: Uzaktan eğitim değerlendirme ölçeği genel: skewness = -0,052; kurtosis = -0,357; teknik boyutu: skewness = -0,641; kurtosis = 0,182; öğrenme süreci boyutu: skewness = -0,095; kurtosis = -0,713. Bu değerlerin -2 ve +2 aralığında olması nedeniyle araştırma kapsamındaki ölçek ve boyutları için basıklık ve çarpıklık değerlerinin söz konusu normal dağılım aralığında olduğu varsayılmıştır (George ve Mallery, 2010). Verilerin normal bir dağılım göstermesi sonucunda araştırmada parametrik analizler kullanılmıştır.

Nice verilerin analizinde kullanılan teknikler aşağıda sıralanmıştır:

- a. Betimleyici istatistikler: frekans dağılımı, aritmetik ortalama, standart sapma,
- b. Bağlam (zaman, anakütle ve örneklem) farklı olduğu için kullanılan ölçeklerin geçerlilik (faktör) ve güvenilirlik (cronbach alpha) analizleri,
- c. Katılımcıların demografik özellikleri ile değişkenler arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespiti için, Bağımsız t testi ve tek yönlü varyans analizi (Anova),

Söz konusu analizler, lisanslı SPSS 22.0 paket programları aracılığıyla gerçekleştirilmiştir.

Nitel verilerin analizinde, görüşmelerin %40'unda yüz yüze, %60' inde yazılı olarak veri toplanmış, görüşmelerde alınan cevaplar uygulama esnasında ses kayıt cihazıyla kaydedilmiş, ardından yazılı ve sesli kayıtlar transkript yapılarak yazılı hale geçirilerek analize hazır hale getirilmiştir. Veriler nitel analiz yöntemlerinden olan içerik analizi yoluyla analizi gerçekleştirilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN BULGULARI

4.1. Nicel Verilere İlişkin Bulgular

4.1.1. Faktör Analizi

Aşağıda Tablo 1’de uzaktan eğitim değerlendirme ölçeğine ilişkin açımlayıcı faktör analizine yer almaktadır.

Tablo 1.

Uzaktan Eğitim Değerlendirme Ölçeğine İlişkin Açımlayıcı Faktör Analizi

Faktör	Maddeler	Faktör Yükleri		Açıklanan Varyans %
		1	2	
Öğrenme Süreci	s7	0,761		
	s8	0,832		
	s9	0,733		
	s10	0,846		
	s11	0,850		54,246
	s12	0,866		
	s13	0,846		
	s14	0,836		
	s15	0,829		
Teknik	s1		0,872	
	s2		0,870	
	s3		0,869	15,604
	s4		0,697	
	s5		0,748	
	s6		0,462	
KMO = 0,932; Df = 105; App. Chi Square = 3838,017; p= 0,000; Toplam Varyans: 69,850				

Tablo 1’de uzaktan eğitim değerlendirme ölçeğine ilişkin yapılan faktör analizi bulguları sonucuna göre ölçek, özgün çalışmada olduğu gibi 2 faktörden oluşmaktadır. KMO değeri 0,932 olarak hesaplanmıştır. Bu veri ölçeğe faktör analizi yapabilmek adına örneklem büyüklüğünün yeterli sayıda olduğunu göstermektedir. Faktör yükleri 0,462 ile 0,872 arasında değişkenlik göstermektedir. Toplam varyans ise, 69,850 olarak hesaplanmıştır. Sonuç olarak, uzaktan eğitim değerlendirme ölçeğine ilişkin gerçekleştirilen faktör analizi bulguları, söz konusu ölçeğin faktör yapısını ve geçerliliğini desteklemektedir (Büyüköztürk, 2012: 169).

4.1.2. Güvenirlik Analizi

Çalışmada uzaktan eğitim değerlendirme ölçek ve alt boyutlarının güvenilirliğinin değerlendirilmesinde Cronbach's Alpha Güvenirlik Katsayısı dikkate alınmıştır. Cronbach's Alpha Güvenirlik Katsayısını değerlendirmesinde temel alınan ölçüt aralıkları aşağıdaki gibidir (Kılıç, 2016: 48):

$0,00 \leq \alpha \leq 0,40$ ise ölçek güvenilir değildir.

$0,41 \leq \alpha \leq 0,60$ ise ölçek düşük güvenilirliktedir.

$0,61 \leq \alpha \leq 0,80$ ise ölçek orta güvenilirliktedir.

$0,81 \leq \alpha \leq 1,00$ ise ölçek yüksek güvenilirliktedir.

Tablo 2'de uzaktan eğitim değerlendirme ölçek ve alt boyutlarına ilişkin Cronbach's Alpha Güvenirlik Katsayısı değerleri verilmiştir.

Tablo 2.

Uzaktan Eğitim Değerlendirme Ölçeği ve Alt Boyutlarına Ait Güvenirlik Analizi

Ölçek	Cronbach's Alpha	Güvenirlik Seviyesi
Uzaktan Eğitim Değerlendirme Ölçeği Genel	0,939	Güvenilir
Teknik	0,882	Güvenilir
Öğrenme Süreci	0,954	Güvenilir

Tablo 2'yi incelendiğinde uzaktan eğitim değerlendirme ölçek genel değerinin 0,932, teknik boyutunun 0,882 ve öğrenme süreci boyutunun 0,954 olduğu gözlemlenmiştir. Sonuç olarak, ölçek ve alt boyutlarının yüksek güvenilirlikte olduğu tespit edilmiştir.

4.1.3. Demografik Bulgular

Tablo 3'te sınıf öğretmenlerine ait demografik bulgular yer almaktadır.

Tablo 3.

Demografik Bulgular

Katılımcı Profili		
Cinsiyet	F	%
Erkek	140	45,5
Kadın	168	54,5
Görev Yapılan Bölge	F	%
Köy	59	19,2
İlçe	51	16,6
Merkez	198	64,3
Öğrenim Düzeyi	F	%
Lisans	256	83,1
Lisansüstü	42	13,6
Diğer	10	3,2
Mesleki Kıdem	F	%
1-5 yıl	200	64,9
6-10 yıl	60	19,5
11-15 yıl	26	8,4
16-20 yıl	7	2,3
21 ve üstü	15	4,9
Uzaktan Eğitim Bilgisi	F	%
Var	269	87,3
Yok	39	12,7
Teknoloji Kullanım Düzeyi	F	%
Zayıf	7	2,3
Orta	138	44,8
İyi	163	52,9

Tablo 3'te görüldüğü üzere katılımcıların, % 45,5'ini erkek, % 54,5'ini ise kadın sınıf öğretmenlerinin oluşturduğu görülmüştür. Sınıf öğretmenlerinin % 64,3 gibi büyük çoğunluğu il merkezinde görev yapmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin öğrenim düzeyi incelendiğinde, büyük çoğunluğunun lisans mezunu olduğu ancak %13,6 gibi azımsamayacak düzeyde lisansüstü eğitime sahip olduğu görülmüştür. Sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdemleri incelendiğinde, çoğunluğunun 1-5 yıl arası deneyime sahip olduğu görülmüştür. Sınıf öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin bilgi düzeyleri incelendiğinde, % 87,3'ünün bilgi sahibi olduğu ve % 12'sinin bilgi sahibi olmadığı görülmüştür. Son olarak teknoloji kullanım düzeyleri incelendiğinde, sınıf öğretmenlerin

% 52,9'unun iyi olduğu ve % 44,8'inin ise orta düzeyde olduğu görölmüştür. Bu sonuçlar, sınıf öğretmenlerinin çoğunlukla mesleki deneyimi düşük, eğitim seviyesi yüksek, teknoloji kullanım ile uzaktan eğitime ilişkin bilgi düzeyleri yüksek kişiler olduğunu göstermektedir.

4.1.4. Ölçek Puanları

Ölçek ortalama puanlarının değerlendirilmesinde aritmetik ortalamalar dikkate alınmıştır. Değerlendirilmede dikkate alınan ölçüt aralıkları aşağıda verilmiştir (Tekin, 2017):

Tablo 4.

Ölçek Puan Aralıkları

Puan Aralıkları	Ölçeğe Gelen Karşılık
$1,00 \leq \text{ort.} \leq 1,80$	Kesinlikle katılmıyorum
$1,80 \leq \text{ort.} \leq 2,60$	Katılmıyorum
$2,60 \leq \text{ort.} \leq 3,40$	Kararsızım
$3,40 \leq \text{ort.} \leq 4,20$	Katılıyorum
$4,20 \leq \text{ort.} \leq 5,00$	Kesinlikle katılıyorum

Uzaktan Eğitim Değerlendirme Ölçeğine Ait Puan Ortalamaları

Katılımcıların değerlendirmesi ile uzaktan eğitim değerlendirme ölçeği puan ortalamaları aşağıda Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 5.*Uzaktan Eğitim Değerlendirme Ölçeği Puan Ortalamaları*

Uzaktan Eğitim Değerlendirme Ölçeği	Maddeler	Ort.	ss.	Genel	
				Ort	ss.
Teknik	1- Uzaktan eğitimle verilen derslere istediğim zaman ulaşırım.	3,83	1,09	3,77	,81
	2- Uzaktan eğitimle verilen derslere istediğim yerde ulaşırım.	3,60	1,13		
	3- Uzaktan eğitimle verilen derslere ulaşmak benim için kolaydır.	3,76	1,05		
	4- Uzaktan eğitimle verilen derslerin uygulama takvimleri konusunda bilgiye sahibim.	3,78	,99		
	5-Uzaktan eğitimde tercih edilen online platformları (zoom, discord vb.) etkili kullanırım.	3,87	,94		
	6-Uzaktan eğitimle verilen derslere erişimde sıkıntı yaşadığımda teknik destek alırım.	3,80	,89		
Öğrenme Süreci	7-Uzaktan eğitim öğrenme süreçleri açısından verimlidir.	3,05	1,18	3,17	,98
	8- Uzaktan eğitim süreci öğrenme motivasyonumu artırır.	2,88	1,20		
	9- Uzaktan eğitim aracılığıyla kendi öğrenme sürecimi değerlendiririm.	3,49	1,01		
	10- Uzaktan eğitim öğrenme özelliklerime uygundur.	3,08	1,17		
	11- Uzaktan eğitim süreci yeni öğrenmelere beni teşvik eder.	3,33	1,14		
	12- Uzaktan eğitim kalıcı öğrenmemi kolaylaştırır.	2,87	1,17		
	13- Uzaktan eğitimle verilen derslerin kişisel ve mesleki gelişimime katkı sunar.	3,33	1,12		
	14- Uzaktan eğitimle verilen derslerin öğretim tasarımı etkilidir.	3,24	1,11		
	15-Uzaktan eğitim öğrenme sürecimi zenginleştirir.	3,28	1,17		
Ölçek Genel Toplam				3,41	,80

Tablo 5 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim değerlendirme ölçek maddelerinin ortalamaları yer almaktadır. Ölçek genel ortalaması ($\bar{x} = 3,41$) olarak gerçekleşmiştir. Bu sonuç, uzaktan eğitim değerlendirme ölçek geneline ilişkin algılamaların iyi düzeyde olduğunu göstermektedir.

Ölçek alt boyutları incelendiğinde ise, “Teknik” boyutun ortalaması ($\bar{x} = 3,77$)’dir. Bu boyutu oluşturan maddelerden en yüksek ortalama “Uzaktan eğitimde tercih edilen online platformları (zoom, discord vb.) etkili kullanırım” ($\bar{x} = 3,87$); ifadesi olurken en düşük ortalama “Uzaktan eğitimle verilen derslere istediğim yerde ulaşırım” ($\bar{x} = 3,60$) ifadesi olmuştur. Yine teknik boyutuna ilişkin diğer ifadelerin ortalaması ayrı ayrı incelendiğinde iyi düzeyde algılamalarla karşılaşılmaktadır. Bu sonuçlara göre, sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimin teknik boyutuna ilişkin tutumlarının olumlu yönde olduğu ancak uzaktan eğitimde verilen derslere her yerden erişme konusunda hala eksiliklerin olduğu görülmüştür.

“Öğrenme Süreci” boyutun ortalaması ($\bar{x} = 3,17$)’dir. Bu boyutu oluşturan maddelerden en yüksek ortalamaya “Uzaktan eğitim aracıyla kendi öğrenme sürecimi değerlendiririm” ($\bar{x} = 3,49$); ifadesi olurken en düşük ortalamaya “Uzaktan eğitim kalıcı öğrenmemi kolaylaştırır” ($\bar{x} = 2,87$) ifadesi olmuştur. Yine öğrenme süreci boyutuna ilişkin diğer ifadelerin ortalaması ayrı ayrı incelendiğinde orta ve iyi düzeyde algılamalarla karşılaşılmaktadır. Bu sonuçlara göre, sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimin öğrenme süreci boyutuna ilişkin tutumlarının olumlu yönde olduğu ancak uzaktan eğitimin sınıf öğretmenlerinin kalıcı öğrenme düzeylerini ve motivasyonlarını artırıcı etkisinin istenilen düzeyde olmadığı görülmüştür.

4.1.5. Sınıf Öğretmenlerinin Demografik Özellikleriyle Uzaktan Eğitim Değerlendirme Ölçeğine İlişkin Analiz Bulguları

Sınıf öğretmenlerinin cinsiyet değişkenine göre uzaktan eğitim değerlendirme ölçek değerlerinin istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin tespiti amacıyla gerçekleştirilen Bağımsız örneklem t-Testi sonuçları alt boyutları ile Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6.

Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Değerlendirme ve Alt Boyut Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

Faktör	Cinsiyet	N	Ort.	ss.	t	p
Uzaktan Eğitim Değerlendirme Ölçek Genel	Kadın	168	3,43	,77	,513	,608
	Erkek	140	3,39	,850		
Teknik	Kadın	168	3,85	,72	1,905	,058
	Erkek	140	3,68	,89		
Öğrenme Süreci	Kadın	168	3,15	,97	-,346	,730
	Erkek	140	3,19	1,00		

p<0,05= Kabul; p>0,05= Red

Tablo 6’da yer alan analiz bulgularına göre, sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim değerlendirme ölçek geneli, teknik ve öğrenme süreci puanları arasında cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir (p>0,05). Bu sonuç

doğrultusunda uzaktan eğitim tutumlarının sınıf öğretmenlerinin cinsiyetleri açısından farklılık gösterdiğini belirten H1 hipotezi red edilmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin görev yapılan bölge değişkenine göre uzaktan eğitim değerlendirme ölçek değerlerinin istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespiti amacıyla yapılan Tek yönlü (One way) analiz sonuçları alt boyutları ile Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7.

Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Değerlendirme ve Alt Boyut Puanlarının Görev Yapılan Bölge Değişkenine Göre Dağılımı

Faktör	Görev Yapılan Bölge	N	Ort.	ss.	F	p
Uzaktan Eğitim Değerlendirme Ölçek	köy	59	3,40	,95	,040	,961
	ilçe	51	3,44	,75		
	merkez	198	3,41	,77		
Teknik	köy	59	3,72	,98	,441	,644
	ilçe	51	3,86	,80		
	merkez	198	3,76	,75		
Öğrenme Süreci	köy	59	3,19	1,09	,010	,990
	ilçe	51	3,16	,92		
	merkez	198	3,17	,96		

p<0,05= Kabul; p>0,05= Red

Tablo 7’ de yer alan analiz bulgularına göre, sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim değerlendirme ölçek geneli, teknik ve öğrenme süreci puanları arasında görev yapılan bölgeye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir (p>0,05). Bu sonuç doğrultusunda uzaktan eğitim tutumlarının sınıf öğretmenlerinin görev yapılan bölge açısından farklılık gösterdiğini belirten H2 hipotezi red edilmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdem değişkenine göre uzaktan eğitim değerlendirme ölçek değerlerinin istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespiti amacıyla yapılan Tek yönlü (One way) analiz sonuçları alt boyutları ile Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8.

Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Değerlendirme ve Alt Boyut Puanlarının Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Dağılımı

Faktör	Mesleki Kıdem	N	Ort.	ss.	F	p	Fark olan gruplar
Uzaktan Eğitim Değerlendirme Ölçek	1-5 yıl	200	3,39	,82	2,623	,035*	11-15 yıl ile 16-20 yıl
	6-10 yıl	60	3,38	,72			
	11-15 yıl	26	3,83	,87			
	16-20 yıl	7	2,91	,73			
	21 ve üstü	15	3,47	,56			
Teknik	1-5 yıl	200	3,75	,83	2,657	,033	11-15 yıl ile 16-20 yıl
	6-10 yıl	60	3,84	,72			
	11-15 yıl	26	4,01	,79			
	16-20 yıl	7	2,92	,74			
	21 ve üstü	15	3,81	,70			
Öğrenme Süreci	1-5 yıl	200	3,13	1,00	2,404	,050	11-15 yıl ile 16-20 yıl
	6-10 yıl	60	3,08	,92			
	11-15 yıl	26	3,72	1,02			
	16-20 yıl	7	2,90	,75			
	21 ve üstü	15	3,24	,68			

p<0,05= Kabul; p>0,05= Red

Tablo 8’ de yer alan analiz bulgularına göre, sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim değerlendirme ölçek geneli, teknik puanları arasında mesleki kıdeme göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (p<0,05). Buna karşın öğrenme süreci puanı arasında bir farklılık görülmemiştir. Bu sonuç doğrultusunda uzaktan eğitim tutumlarının sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdem açısından farklılık gösterdiğini belirten H3 hipotezi kabul edilmiştir.

Ortalamalar incelendiğinde, uzaktan eğitim değerlendirme ölçek geneline yönelik görüşlerinin, 11-15 yıl arası mesleki kıdeme sahip sınıf öğretmenlerin (ort:3,83 ss:0,87) diğer mesleki kıdem grupları içerisinde yer alan sınıf öğretmenlerinden yüksek olduğu; teknik boyutuna yönelik görüşlerinin, 11-15 yıl mesleki kıdeme sahip sınıf öğretmenlerin (ort:4,01 ss:0,79) diğer mesleki kıdem grupları içerisinde yer alan sınıf öğretmenlerinden yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Sonuç olarak, 11-15 yıl arası mesleki kıdeme sahip sınıf

öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin tutumlarının diğer mesleki kıdem içerisinde yer alan sınıf öğretmenlerden daha yüksek olduğu yorumu yapılabilir.

Sınıf öğretmenlerinin öğrenim düzeyi değişkenine göre uzaktan eğitim değerlendirme ölçek değerlerinin istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespiti amacıyla yapılan Tek yönlü (One way) analiz sonuçları alt boyutları ile Tablo 9’de verilmiştir.

Tablo 9.

Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Değerlendirme ve Alt Boyut Puanlarının Öğrenim Düzeyi Değişkenine Göre Dağılımı

Faktör			Öğrenim Düzeyi	N	Ort.	ss.	F	p
Uzaktan Eğitim Değerlendirme Ölçek			Lisans	256	3,36	,797	3,016	,050
			Lisansüstü	42	3,67	,85		
			Diğer	10	3,62	,68		
Teknik			Lisans	256	3,73	,79	2,445	,088
			Lisansüstü	42	4,02	,88		
			Diğer	10	3,96	,76		
Öğrenme Süreci			Lisans	256	3,12	,96	2,277	,104
			Lisansüstü	42	3,45	1,09		
			Diğer	10	3,38	,83		

p<0,05= Kabul; p>0,05= Red

Tablo 9’da yer alan analiz bulgularına göre, sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim değerlendirme ölçek geneli, teknik ve öğrenme süreci puanları arasında öğrenim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir (p>0,05). Bu sonuç doğrultusunda uzaktan eğitim tutumlarının sınıf öğretmenlerinin öğrenim düzeyi açısından farklılık gösterdiğini belirten H4 hipotezi red edilmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim bilgisi değişkenine göre uzaktan eğitim değerlendirme ölçek değerlerinin istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin tespiti amacıyla gerçekleştirilen Bağımsız örneklem t-Testi sonuçları alt boyutları ile Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10.

Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Değerlendirme ve Alt Boyut Puanlarının Uzaktan Eğitim Bilgisi Değişkenine Göre Dağılımı

Faktör	Uzaktan Eğitim Bilgisi	N	Ort.	ss.	t	p	Farklılık olan gruplar
Uzaktan Eğitim Değerlendirme Ölçek Genel	Var	269	3,47	,79	3,399	,001*	Var-Yok
	Yok	39	3,01	,80			
Teknik	Var	269	3,87	,73	6,111	,000	Var-Yok
	Yok	39	3,07	,94			
Öğrenme Süreci	Var	269	3,20	,98	1,383	,168	Var-Yok
	Yok	39	2,97	,93			

p<0,05= Kabul; p>0,05= Red

Tablo 10’da yer alan analiz bulgularına göre, sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim değerlendirme ölçek geneli, teknik puanları arasında uzaktan eğitim bilgisine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (p<0,05). Buna karşın öğrenme süreci puanı arasında bir farklılık görülmemiştir. Bu sonuç doğrultusunda uzaktan eğitim tutumlarının sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim bilgisi açısından farklılık gösterdiğini belirten H5 hipotezi kabul edilmiştir.

Ortalamalar incelendiğinde, uzaktan eğitim değerlendirme ölçek geneline yönelik görüşlerinin, uzaktan eğitimle ilgili bilgiye sahip sınıf öğretmenlerin (ort:3,47 ss:0,79) uzaktan eğitimle ilgili bilgi sahibi olmayan sınıf öğretmenlerinden yüksek olduğu; teknik boyutuna yönelik görüşlerinin, uzaktan eğitimle ilgili bilgiye sahip sınıf öğretmenlerin (ort:3,87 ss:0,73) uzaktan eğitimle ilgili bilgi sahibi olmayan sınıf öğretmenlerinden yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Sonuç olarak, uzaktan eğitimle ilgili bilgiye sahip sınıf öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin tutumlarının uzaktan eğitimle ilgili bilgi sahibi olmayan sınıf öğretmenlerinden daha yüksek olduğu yorumu yapılabilir.

Sınıf öğretmenlerinin teknoloji kullanım düzeyi değişkenine göre uzaktan eğitim değerlendirme ölçek değerlerinin istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespiti amacıyla yapılan Tek yönlü (One way) analiz sonuçları alt boyutları ile Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11.

Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Değerlendirme ve Alt Boyut Puanlarının Teknoloji Kullanım Düzeyi Değişkenine Göre Dağılımı

Faktör	Teknoloji Kullanım Düzeyi	N	Ort.	ss.	F	p	Farklılık olan gruplar
Uzaktan Eğitim Değerlendirme Ölçek	Zayıf	7	2,85	1,13	17,925	,000*	İyi-Zayıf
	Orta	138	3,15	,66			
	İyi	163	3,66	,82			
Teknik	Zayıf	7	2,80	1,27	22,408	,000	İyi-Zayıf
	Orta	138	3,52	,77			
	İyi	163	4,03	,72			
Öğrenme Süreci	Zayıf	7	2,88	1,20	10,481	,000	İyi-Zayıf
	Orta	138	2,91	,83			
	İyi	163	3,41	1,03			

p<0,05= Kabul; p>0,05= Red

Tablo 11’ de yer alan analiz bulgularına göre, sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim değerlendirme ölçek geneli, teknik ve öğrenme süreci puanları arasında teknoloji kullanım düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (p<0,05). Bu sonuç doğrultusunda uzaktan eğitim tutumlarının sınıf öğretmenlerinin teknoloji kullanım düzeyi açısından farklılık gösterdiğini belirten H6 hipotezi kabul edilmiştir.

Ortalamalar incelendiğinde, uzaktan eğitim değerlendirme ölçek geneline yönelik görüşlerinin, teknoloji kullanım düzeyi iyi olan sınıf öğretmenlerin (ort:3,66 ss:0,82) diğer teknoloji kullanım düzeyi gruplarında yer alan sınıf öğretmenlerinden yüksek olduğu; teknik boyutuna yönelik görüşlerinin, teknoloji kullanım düzeyi iyi olan sınıf öğretmenlerin (ort:4,03 ss:0,72) diğer teknoloji kullanım düzeyi gruplarında yer alan sınıf öğretmenlerinden yüksek olduğu; öğrenme süreci boyutuna yönelik görüşlerinin, teknoloji kullanım düzeyi iyi olan sınıf öğretmenlerin (ort:3,41 ss:1,03) diğer teknoloji kullanım düzeyi gruplarında yer alan sınıf öğretmenlerinden yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Sonuç olarak, teknoloji kullanım düzeyi iyi olan sınıf öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin tutumlarının diğer teknoloji kullanım düzeyi gruplarında yer alan sınıf öğretmenlerinden daha yüksek olduğu yorumu yapılabilir.

4.2. Nitel Verilere İlişkin Bulgular

Tablo 12.

Katılımcılara Yöneltilen Sorular

Soru 1-	Uzaktan eğitim sürecinde yaşadığınız sorunlar nelerdir?
Soru 2-	Türkiye’de pandemi sürecinde uzaktan eğitimle ilgili neler söyleyebilirsiniz?
Soru 3-	Uzaktan eğitim sürecinin öğretmen için artıları ve eksileri nelerdir?

Tabloda belirtildiği üzeri görüşme tekniği ile katılımcılara 3 soru yöneltilmiştir.

Tablo 13.

Katılımcıların Demografik Özellikleri

	Yaş	Mesleki Kıdem	Çalışılan Yer	Eğitim Durumu
E1	28	4	Merkez	Lisans
E2	28	2	Merkez	Lisans
E3	31	3	Merkez	Lisans
K4	34	10	Merkez	Lisans
K5	29	4	Köy	Lisans
K6	32	7	Köy	Lisans
K7	28	3	İlçe	Lisans
E8	37	13	Merkez	Yüksek Lisans
K9	27	5	Merkez	Lisans
K10	29	6	Merkez	Yüksek Lisans

Tabloda belirtildiği üzeri görüşme tekniği 5 kadın-5 erkek olmak üzere 10 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların yaş aralığı 27-34 yaş aralığında, öğretmenlerin mesleki kıdemlerinin 2-13 yıl aralığında, eğitim durumlarının Lisans ve Yüksek Lisans olduğu görülmektedir.

Tablo 14.

Katılımcıların 1. Soruya Yanıtları Doğrultusunda Belirlenen Frekanslar

Cevap 1:	Katılımcı
Kısıtlı İmkân:	E2, K4, K5, K6, K7, K9
İletişim Yetersizliği:	E1, K5, K10
Erişim Problemi:	E2, E3, K6, E8
Ailenin Bilgisizliği:	E2, E8, K9
Geri Dönüt:	E1, E2
Ders Süresi:	K4, E8

Katılımcılara yöneltilen 1. soru karşısında elde edilen yanıtlara göre 6 frekans belirlenmiştir.

Tablo 15.

Katılımcıların 2. Soruya Yanıtları Doğrultusunda Belirlenen Frekanslar

Cevap 2:	Katılımcı
Altyapı ve Erişim:	E1, E2, K4, K9, K10
Hazırbulunuşluk:	E1, E2, E3, K5, K9, K10
İmkân Eşitsizliği:	E3, K4, K5, E8, K9, K10

Katılımcılara yöneltilen 2. soru karşısında elde edilen yanıtlara göre 3 frekans belirlenmiştir.

Tablo 16.

Katılımcıların 3. Soruya Yanıtları Doğrultusunda Belirlenen Frekanslar

Cevap 3:	Katılımcı
1-Olumlu	
Zaman ve Maliyet:	E1, E2, E3, K9, K10
Teknoloji Bilgisi:	E2, K4, K7, E8, E10
Ulaşılabilirlik:	E2, E3, K5, K6, K10
2-Olumsuz:	
Teknoloji Kullanımı:	E1, E2
Altyapı ve Erişim:	E1, E2, E3, K5, K10
Disiplin ve İletişim:	E1, E3, K4, K5, K6, K7, E8, K9, K10

Katılımcılara yöneltilen 3. soru karşısında elde edilen yanıtlara göre 2 frekans belirlenmiştir.

Tablo 17.

Katılımcıların 1. Soruya Yanıtları

Cevap 1:	
Katılımcı	Yanıtlar
E1:	Yüz yüze eğitimdeki gibi öğretmen-öğrenci ilişkilerinin sağlanamaması. Sınıf ortamındaki sıcaklığın anlık ve hızlı dönüşlere uzaktan eğitim imkân vermemesi. Uygulamalı derslerin verimli şekilde yapılamaması.
E2:	Tüm öğrencilerin maddi ya da manevi durumlardan kaynaklı sisteme erişimlerinin olmaması. -Bağlantı sorunlarının olması. -Geri dönütlerin istenildiği gibi yapılamaması. -Evde birden fazla öğrencinin olması ve derslerinin çakışması. -Öğrencilerin ve ailelerin uzaktan eğitim sistemine aşina olmamaları.
E3:	Uzaktan eğitim sürecinde yaşadığım en büyük sorun bilgisayar ve internetti. Bunun dışında bütün öğrencilere ulaşamamak. Etkili ve verimli ders işleyememek.
K4:	Uzaktan eğitim sürecinde yaşadığımız en büyük sorun, tüm öğrencilerimizin eşit şartlara sahip olmayışından derslere katılamayıydı. Evinde interneti olmayan, bilgisayarı olmayan, telefonu sadece babası gelince kullanan çocuklar maalesef ki eğitime katılamadılar bunun sonucunda 1 sene kayıpları oldu. 2.zorluk ise ders saatlerinin 40 dakika olması ve çocukların 40 dakika boyunca ekrana bakması, kamera kapalıyken başka şeylerle ilgilenmesi dersinden uzaklaştırdı.
K5:	Yüz yüze eğitimdeki kolay ilişki kurulamaması, -dezavantajlı bir bölgede kendi kendine öğrenme alışkanlığı olmayan öğrencilere yeterince destek sağlanamaması, -uygun eğitim ortamının oluşturulması -internet, bilgisayar, tablet imkanının olmaması. Kalabalık ailelerde de sınırlı olması -Uygulamaya dayalı dersler açısından öğrencilerin aktif olunamaması gibi sorunlar sıralanabilir.
K6:	Uzaktan eğitim sürecinde yaşadığımız sıkıntıların başında çocukların tamamının bu sürece dahil olamaması her çocuğun evinde İnternetin olmaması, tablet, bilgisayar ve telefon gibi uzaktan eğitimden yararlanabilecek araçların evde yeterli sayıda olmaması ve İnternetin çekmemesinden kaynaklı kopuklukların yaşanması.
K7:	Köy öğretmeni olduğum için çocukların internet, tablet gibi imkânları yoktu. Sınıfım 23 kişilikti ve sadece 2 öğrencim uzaktan eğitime katılabilirdi. Okulun yüz yüze olduğu günlerde de uzaktan eğitimi hiç yapmamış gibi en baştan konuları işlemek zorunda kalıyordum. Uzaktan eğitim yaparken de çocukların ekran başında sıkılmaları, ekranı kapatıp gitme gibi sorunlarıyla da karşılaştım.
E8:	Tüm öğrencilerimin erişim sağlayamaması, velilerin evde öğrenci için gerekli sessizlikte bir ortam ayarlayamaması, gün içindeki toplam ders süresinin insan sağlığını olumsuz etkileyecek kadar uzun olması ve internet altyapısı kaynaklı bağlantı aksamaları sorunlarını yaşadım.
K9:	Öğrencilerin internetlerinin olmamasından kaynaklı derse girememeleri idi. Ayrıca kendilerine ait odaları olmadığı için ailelerin ev içerisindeki faaliyetleri dersin aksamasına ve öğrencilerin dikkatlerinin dağılmasına neden oluyordu. Öğrencilerin internetlerinin olmamasından kaynaklı derse girememeleri idi. Ayrıca kendilerine ait odaları olmadığı için ailelerin ev içerisindeki faaliyetleri dersin aksamasına ve öğrencilerin dikkatlerinin dağılmasına neden oluyordu.
K10:	Yüz yüze eğitimdeki gibi iletişimin kolay sağlanamaması, sınıftaki gibi öğrencilerin kontrol edilememesi, alt yapısındaki sorunlar yüzünden ses görüntü gibi bağlantıdaki sıkıntılar, müfredatın azaltılmayıp yüz yüze eğitimdeki gibi devam etmesinden dolayı konuların hepsinin yeterince öğrenciye verilememesi.

Tablo 18.*Katılımcıların 2. Soruya Yanıtları*

Cevap 2:	
Katılımcı	Yanıtlar
E1:	Uzaktan eğitim süreci pandemiden dolayı zorunlu olarak hayata geçmiş bir süreç olduğundan dolayı yeterince profesyonel bir süreç olmadığı kanaatindeyim. Gerek Eba altyapısı gerekse öğretmen ve öğrencilerin uygulamaya yabancı olup etkili kullanamaması beraberinde sıkılma durumları oluşturmuştur. Gerektiği kadar etkili bir süreç yaşandığı söylenemez. Bununla ilgili öğretmen ve öğrencilerin ve hatta ailelerin gerekli eğitimi alıp bilinçlendirilmeleri gerekmektedir.
E2:	Uzaktan eğitim alt yapısının istenildiği gibi olmaması ve ani gelişen pandemiden kaynaklı sisteme erişim sağlayanların buna hazırlıksız yakalanması yeterli düzeyde verim alınmasını maalesef engellemiştir.
E3:	Türkiye uzaktan eğitime tamamen hazırlıksızdı. Bakanlığın kendisine ait bir web sitesi, bir uygulaması yoktu. Öğretmenler kendi kişisel girişimleriyle derslerini yürütmekteydiler. Uzaktan eğitime bağlanabilen bundan yararlanabilen öğrenci sayısı çok azdı. Çünkü her evde akıllı telefon, bilgisayar ve en önemlisi internet erişimi bulunmamaktaydı.
K4:	Türkiye pandemi sürecinde uzaktan eğitimle devam etti ama alt yapı kesinlikle yeterli değildi, ailelerin ekonomik durumu göz önünde bulundurulmadı, imkanlar kesinlikle eşit olmadı. Eğitimde eşitlik ilkesi burada bozulmuş oldu. Ülkemiz açısından, bazı bölgeler maalesef ki uzaktan eğitime çok uzak kaldı.
K5:	Türkiye’de emsali olmayan bir döneme şahit olduk. Uzaktan eğitimle eğitimde ki açığı kapatmaya çalıştık. Ülke olarak ilk tecrübemiz olduğu için süreçle birlikte oluşan doğal eksiklikleri gördük, bunları kapatmaya çalıştık. Deneyimsizliklerden kaynaklı olarak oluşan problemlere çözümler üretmeye çalıştık. Fırsat eşitliğini sağlamak için her noktaya cihaz, internet desteği verilmeye çalışılsa da maalesef bu sorun tamamen çözülemedi. Uzaktan eğitimin faydalı olabileceğini de gördük. Düzenli katılım sağlayan öğrencilerle uzaktan eğitimden faydalanılabileceğine şahit olduk.
K6:	Türkiye’de pandemi sürecinde uzaktan eğitimin başlaması ile kısaca konuyu şöyle özetleyebiliriz herkes elini taşın altına koydu. Öğretmenlerimiz zamanlarından kendilerinden fedakârlıklar yaptılar çocuklara daha verimli nasıl olabiliriz? Velilerimiz ise uzaktan eğitime çocuklarımızı daha çok nasıl aktif katabiliriz diye çoğu eve internet, tablet, bilgisayar gibi araçlarımız girmeye başladı.
K7:	Türkiye genelinde bakınca üniversite, liselerde uzaktan eğitim sürecinin kaliteli geçtiğini söyleyebilirim. Birçok okul kendi yazılımını, kendi sitelerini kurdu. Hala birçok eğitim uzaktan verilmeye devam ediyor. İmkânsızlıklara burada en aza indirmiş oldular.
E8:	Uzaktan eğitimde fırsat eşitliği açısından internet altyapısının her bölgede güçlendirilmesi ve hizmet sağlayıcısı şirketlerin halkın daha geniş kesimine yönelik fiyatlandırma uygulaması gerekirdi.
K9:	Türkiye’deki eğitim sisteminin uzaktan eğitime hazır olmadığını düşünüyorum. Birçok bölgede bunu sağlayacak altyapı yok. Öğrenciler gerekli teknolojik aletlere sahip değiller. Evlerde teknolojik aletler olsa dahi kardeş sayısı fazla olduğu için yetersiz kalıyor.
K10:	Acil durumdan kısa sürede oluşturulduğu için alt yapıdaki eksiklikler, Eba’nın kaldıramaması ve tüm çocuklar ulaşamadığı fırsat eşitliği olmadığı için verimli olmayan bir uygulama olmuştur. Sadece ulaşabilen öğrencilere verimli olmuştur.

Tablo 19.*Katılımcıların 3. Soruya Yanıtları*

Cevap 3:	
Katılımcı	Yanıtlar
E1:	Zaman ve maliyet açısından çok ekonomik bir süreç olduğu inkar edilemez. Animasyonlar slaytlar vs. gerçekten uzun uğraşlarla bayağı etkili bir yöntemdir kesinlikle. Ancak ülkemizde teknolojik altyapı, öğrencilerin bilinçli teknoloji kullanamaması öğretmenlerimizin araçların kullanımında yetersiz kalması olumsuz yönlerindendir. Yukarıdaki sorularda da konuştuğumuz gibi öğretmen-öğrenci ilişkisi eğitim sürecinin çok önemli basamaklarından biridir. Ve maalesef uzaktan eğitim sürecinde bu basamak pek sağlıklı işlemiyor.
E2:	Eksileri: -Bütün öğrencilerin sisteme eş zamanlı katılamaması. -Ailelerin ve öğrencilerin sistem hakkındaki bilgi eksikliği. -Öğrencilerin sisteme hazırlıksız yakalanması. -Öğretmenin geri dönüt sağlamakta zorlanması. -Bağlantı sorunlarının sık sık olması. Artıları: -Ulaşım sıkıntısı yaşayanları uzaktan katılabilmeleri. -Daha ekonomik olması. -Daha güvenli olması. -Öğrenciye daha zengin öğrenme ortamının sağlanabilmesi. -İster istemez teknoloji hakkında bilgi edinilmesi ve teknolojiyi daha etkin kullanabilme fırsatını sağlaması vs.
E3:	Uzaktan eğitim sürecinin artıları; -Eğitim giderleri azaldı -Yüz yüze eğitime katılamayan öğrencilere ulaşıldı -Uzaktan eğitim daha sürdürülebilir -Uzaktan eğitim ile farklı üniversitelerin eğitim imkanlarından yararlanılabilir Eksileri; -öğrencilerin bazılarının imkânlarının kısıtlı olması -iletişim yönündeki değişikliğin eksikliği olabilir -iletişim kurulurken kullanılan uygulamalarda çıkacak sorunun geniş bir etkisinin olması -anında yardım görememek -kendi kendine çalışma alışkanlığı olmayan bireyler için planlama zorluğu
K4:	Uzaktan eğitimin öğretmenler açısından tek artısı teknolojiyi daha iyi öğrenmiş oldu ama eksileri çok daha fazla oldu. Oturarak ders anlatmak, öğretim yöntemlerinden uzak kalmak, çocukları kontrol edememek, ödevleri kontrol edememek, sınıf içi disiplinin ev ortamında sağlanamaması, küçük bir ekranda öğretim vermek başlı başına eksi noktaları. Yapararak yaşayarak bir eğitim öğretim olmadı ve öğretmenleri yoran bir süreç oldu.
K5:	Uzaktan eğitimin öğretmen için dezavantajları yüz yüze eğitimde bile zor iletişim kurulan küçük yaş grubuna uzaktan eğitim vermek fazlasıyla zor. Dezavantajlı bölgede çalışan köy öğretmenleri için özellikle kalabalık ailelerde uygun eğitim ortamının sağlanamamasından dolayı eğitim vermek fazlasıyla eksi bir durum. Köylerde sık sık rastlanan elektrik ve internet kesintisi eğitimi aksatabilir. Uygulamalı dersleri anlatmak yaptırmak yine uzaktan eğitimin eksilerinden. Avantajları ise öğretmenin evinden derse girmesi, çocukların dersin tekrarını dinleyebilmesi.
K6:	Öğretmenlerimiz için artıları şu olabilir okul ortamına ulaşamadıkları için tamamen çocuklardan kopmak yerine ulaşabildikleri kesimle olabildiğince eksikleri tamamlama bu süreci birlikte en az olumsuzluklara indirmeye çalıştılar. Eksisi ise verdiğimiz kazanımlarımız ile ilgili dönütleri almamız. Çocuklarla birbirimizi görmemiz. Her çocuğa ulaşamamamızdır.

Cevap 3:	
Katılımcı	Yanıtlar
K7:	Öğretmen için teknoloji anlamında kendini geliştirmesini zorunlu kıldı. Ders anlatım sürecinde zorluklar elbet ki yaşandı. Çocuğu derse verimli bir şekilde dahil edebilmek çok zordu. Öğretmenin bu süreçte ekranda kalma süresinin artmasıyla özel hayatının da etkilendiğini söyleyebilirim.
E8:	Artıları: Eğitimde bilişim teknolojileri ve uygulamalarını kullanmada pratiklik kazandırması, ders motivasyonunu canlı tutmak için içerik zenginleştirilmesi ve yöntem çeşitliliği açısından öğretmenlerin kendini geliştirmesine vesile olmasıdır. Eksileri: Ölçme-değerlendirme süreçlerini uygulamadaki sıkıntılar, sınıf yönetiminin zorlaşması, sınıf mahremiyetinin ortadan kalkması ve ortopedik ile optik sağlık sorunlarının artmasıdır.
K9:	Öğretmen için artıları; öğretim sürecine daha fazla materyal katarak daha fazla duyu organına hitap edip dersin verimliliğinin artması denilebilir. Eksileri ise; yeterli öğrenci yoğunluğunun sağlanamaması, sınıftaki öğrenciler arasında seviye farklılığına yol açması, velilerin uzaktan eğitim sürecine gerekli hassasiyeti göstermemesi, fazlaca iş yüküne neden olması, yüz yüze olmadığı için bazı durumlarda karşı tarafa iletmek istediğiniz şeyin tam olarak aktarılamaması gibi aslında birçok eski yönü vardı bana göre.
K10:	Artıları; öğretmen için artıları zamandan tasarruf, istediği saatte öğrenciye ulaşabilme imkânı, teknolojik açıdan kendini geliştirmesine fırsat vermiştir. Eksileri; alt yapıdaki sıkıntılardan öğrenci ile tam erişim sağlayamama, tüm öğrencilerine ulaşamadığı için sınıfın seviyesinde farklılıklar, alt yapıdan dolayı girilemeyen derslerde sürekli ek ders kesintilerinin yapılması.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5.1. TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmada sınıf öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin tutumlarının demografik özelliklere göre farklılaşıp farklılaşmadığının tespiti amaçlanmıştır. Ayrıca, araştırmanın temel amacına ilave olarak uzaktan eğitimle ilgili sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin tespiti de alt amaç olarak belirlenmiştir. Araştırmada karma yöntem kullanılması nedeniyle veri toplama araçları iki boyutta incelenmiştir. İlk olarak nicel boyut, sonrasında nitel boyut ele alınmıştır. Nicel veriler ölçek yoluyla toplandıktan sonra görüşmeler ile nitel olarak desteklenmiştir. Araştırmaya ilişkin bulgular ve sonuçlar aşağıda verilmiştir.

5.2. Nicel Araştırmaya İlişkin Sonuç

Muş ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda görev yapan sınıf öğretmenlerin demografik özelliklere ilişkin durumları değerlendirilecek olursak;

- ✓ % 45,5'ini erkek, % 54,5'ini ise kadın sınıf öğretmenlerinin oluşturduğu görülmüştür.
- ✓ Sınıf öğretmenlerinin % 64,3 gibi büyük çoğunluğu il merkezinde görev yapmaktadır.
- ✓ Sınıf öğretmenlerinin öğrenim düzeyi incelendiğinde, büyük çoğunluğunun lisans mezunu olduğu ancak %13,6 gibi azımsamayacak düzeyde lisansüstü eğitime sahip olduğu görülmüştür.
- ✓ Sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdemleri incelendiğinde, çoğunluğunun 1-5 yıl arası deneyime sahip olduğu görülmüştür.
- ✓ Sınıf öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin bilgi düzeyleri incelendiğinde, % 87,3'ünün bilgi sahibi olduğu ve % 12'sinin bilgi sahibi olmadığı görülmüştür.
- ✓ Son olarak teknoloji kullanım düzeyleri incelendiğinde, sınıf öğretmenlerin % 52,9'unun iyi olduğu ve % 44,8'inin ise orta düzeyde olduğu görülmüştür.

Bu sonuçlar, sınıf öğretmenlerinin çoğunlukla mesleki deneyimi düşük, eğitim seviyesi yüksek, teknoloji kullanım ile uzaktan eğitime ilişkin bilgi düzeyleri yüksek kişiler olduğunu göstermektedir.

Araştırmada, sınıf öğretmenlerinin değerlendirmesi ile uzaktan eğitim değerlendirme ölçeği toplam ve alt boyut puan ortalamaları incelenmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin değerlendirmesiyle uzaktan eğitim değerlendirme ölçeği toplam puan ortalaması ($\bar{x} = 3,41$) olarak gerçekleşmiştir. Alt boyutlara yönelik puan ortalamaları ise, teknik boyutunda ($\bar{x} = 3,77$) ve öğrenme süreci boyutunda ($\bar{x} = 3,17$) olarak gerçekleşmiştir. Bu bulgular doğrultusunda, sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin tutumlarının iyi ve orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna karşın sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin öğrenme süreci alt boyutunun ölçek genel ve teknik boyutuna göre daha düşük düzeyde olması sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin öğrenme sürecinde hala eksikliklerinin olduğu şeklinde yorumlanabilir. Koçyiğit ve Uşun (2020) ise yaptıkları araştırmada öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının yüksek düzeyde olduğunu vurgulamıştır. Buna karşın Güngözüalp (2021) ve Menşan ve Çemrek (2022) tarafından yapılan araştırma sonucunda öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının orta düzey olduğu belirtilmiştir. Araştırmadaki bulgular yazınla benzerlik göstermektedir.

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin tutumlarının demografik özelliklerine (cinsiyet, görev yapılan bölge, mesleki kıdem, öğrenim düzeyi, uzaktan eğitim bilgisi, teknoloji kullanım düzeyi) göre farklılaşıp farklılaşmadığının tespiti amacıyla fark testleri yapılmıştır. Bu testlere ilişkin bulgular şu şekildedir:

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim değerlendirme ölçek geneli, teknik ve öğrenme süreci puanları arasında cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir ($p > 0,05$). Bu sonuç doğrultusunda uzaktan eğitim tutumlarının sınıf öğretmenlerinin cinsiyetleri açısından farklılık gösterdiğini belirten H1 hipotezi red edilmiştir. Bu sonuç, Koçyiğit ve Uşun (2020), Güngözüalp (2021), Menşan ve Çemrek (2022) tarafından gerçekleştirilen araştırma bulgularıyla tutarlılık göstermektedir. Buna karşın Yenilmez vd. (2017) tarafından yapılan araştırma bulguları ile tutarlılık göstermemektedir.

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim değerlendirme ölçek geneli, teknik ve öğrenme süreci puanları arasında görev yapılan bölgeye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir ($p > 0,05$). Bu sonuç doğrultusunda uzaktan eğitim tutumlarının sınıf öğretmenlerinin görev yapılan bölge açısından farklılık gösterdiğini belirten H2 hipotezi red edilmiştir.

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim değerlendirme ölçek geneli, teknik puanları arasında mesleki kıdeme göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Buna karşın öğrenme süreci puanı arasında bir farklılık görülmemiştir. Bu sonuç doğrultusunda uzaktan eğitim tutumlarının sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdem açısından farklılık gösterdiğini belirten H3 hipotezi kabul edilmiştir. Ortalamalar incelendiğinde, uzaktan eğitim değerlendirme ölçek geneline yönelik görüşlerinin, 11-15 yıl arası mesleki kıdeme sahip sınıf öğretmenlerin (ort:3,83 ss:0,87) diğer mesleki kıdem grupları içerisinde yer alan sınıf öğretmenlerinden yüksek olduğu; teknik boyutuna yönelik görüşlerinin, 11-15 yıl mesleki kıdeme sahip sınıf öğretmenlerin (ort:4,01 ss:0,79) diğer mesleki kıdem grupları içerisinde yer alan sınıf öğretmenlerinden yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Bu sonuç, Koçyiğit ve Uşun (2020) ve Güngözalp (2021) tarafından yapılan araştırma bulguları ile benzerlik göstermektedir. Ancak Menşan ve Çemrek (2022) tarafından gerçekleştirilen araştırma bulguları ile tutarlılık göstermemektedir.

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim değerlendirme ölçek geneli, teknik ve öğrenme süreci puanları arasında öğrenim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir ($p>0,05$). Bu sonuç doğrultusunda uzaktan eğitim tutumlarının sınıf öğretmenlerinin öğrenim düzeyi açısından farklılık gösterdiğini belirten H4 hipotezi red edilmiştir. Bu sonuç, Koçyiğit ve Uşun (2020) ve Güngözalp (2021) tarafından yapılan araştırma bulguları ile benzerlik göstermektedir. Fakat Ülkü (2018)'ün ilköğretim öğretmenleriyle ve Arslan (2021)'in ortaokul öğretmenleri ile gerçekleştirdiği araştırma bulguları ile tutarlılık göstermemektedir.

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim değerlendirme ölçek geneli, teknik puanları arasında uzaktan eğitim bilgisine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Buna karşın öğrenme süreci puanı arasında bir farklılık görülmemiştir. Bu sonuç doğrultusunda uzaktan eğitim tutumlarının sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim bilgisi açısından farklılık gösterdiğini belirten H5 hipotezi kabul edilmiştir. Ortalamalar incelendiğinde, uzaktan eğitim değerlendirme ölçek geneline yönelik görüşlerinin, uzaktan eğitimle ilgili bilgiye sahip sınıf öğretmenlerin (ort:3,47 ss:0,79) uzaktan eğitimle ilgili bilgi sahibi olmayan sınıf öğretmenlerinden yüksek olduğu; teknik boyutuna yönelik görüşlerinin, uzaktan eğitimle ilgili bilgiye sahip sınıf öğretmenlerin (ort:3,87 ss:0,73) uzaktan eğitimle ilgili bilgi sahibi olmayan sınıf öğretmenlerinden yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Bu sonuç, Güngözalp (2021) tarafından

yapılan araştırma bulguları ile benzerlik göstermektedir. Ancak Koçyiğit ve Uşun (2020) tarafından gerçekleştirildiği araştırma bulguları ile tutarlılık göstermemektedir.

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim değerlendirme ölçek geneli, teknik ve öğrenme süreci puanları arasında teknoloji kullanım düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Bu sonuç doğrultusunda uzaktan eğitim tutumlarının sınıf öğretmenlerinin teknoloji kullanım düzeyi açısından farklılık gösterdiğini belirten H6 hipotezi kabul edilmiştir. Ortalamalar incelendiğinde, uzaktan eğitim değerlendirme ölçek geneline yönelik görüşlerinin, teknoloji kullanım düzeyi iyi olan sınıf öğretmenlerin (ort:3,66 ss:0,82) diğer teknoloji kullanım düzeyi gruplarında yer alan sınıf öğretmenlerinden yüksek olduğu; teknik boyutuna yönelik görüşlerinin, teknoloji kullanım düzeyi iyi olan sınıf öğretmenlerin (ort:4,03 ss:0,72) diğer teknoloji kullanım düzeyi gruplarında yer alan sınıf öğretmenlerinden yüksek olduğu; öğrenme süreci boyutuna yönelik görüşlerinin, teknoloji kullanım düzeyi iyi olan sınıf öğretmenlerin (ort:3,41 ss:1,03) diğer teknoloji kullanım düzeyi gruplarında yer alan sınıf öğretmenlerinden yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Bu sonuç, Güngöralp (2021) tarafından yapılan araştırma bulguları ile benzerlik göstermemektedir.

Bu sonuçlar doğrultusunda bir değerlendirme yapmak gerekirse, sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkim tutumlarının olumlu olduğu gözlemlenmiştir. Bu duruma, sınıf öğretmenlerinin çevresini ve teknolojideki gelişmeleri sürekli olarak değerlendirmelerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarına olumlu etki ettiği düşünülmektedir. Sınıf öğretmenlerinin cinsiyet temelli, öğrenim düzeyi ve çalıştığı bölgeye göre uzaktan eğitime yönelik tutumlarında bir farklılaşmanın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Mesleki kıdeme göre, sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin tutumları arasında bir farklılaşmanın olduğu ve 11-15 yıl arası kıdeme sahip sınıf öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu duruma, mesleki olarak tecrübeli öğretmenlerin eğitim ve öğretim faaliyetlerine yeni teknikleri katma konusunda daha etkin ve verimli olmalarının etki ettiği düşünülmektedir. Sınıf öğretmenlerin uzaktan eğitim bilgisi ve teknoloji kullanım düzeyi ile uzaktan eğitime yönelik tutumları arasında bir farklılaşmanın olduğu ve uzaktan eğitim bilgi ve teknoloji kullanım düzeyi iyi derecede olan sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının yüksek olduğu görülmüştür. Bu duruma, sınıf öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğunun daha önceden aşina ve bilgi sahibi olduğu teknolojileri benimseme

konusunda sorun yaşamamalarının etki ettiği düşünülmektedir. Sonuç olarak, sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin tutumları üzerinde farklı değişkenlerin etkili olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca çalışmanın sınırlamaları dikkate alınarak benzer çalışmaların daha fazla katılımcı ile farklı şehirlerde uygulanması sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim uygulama alanı hakkında daha doğru değerlendirme yapılmasını sağlayabilir.

5.3 Nitel Araştırmaya İlişkin Sonuç

Pandemi sürecinde salgının yayılma hızını azaltmak ve insan sağlığını korumak için yüz yüze eğitime ara verilmiştir. Söz konusu pandemi süreci eğitimin aksamaması için uzaktan eğitimle devam edilmesini zorunlu kılmıştır. Uzaktan eğitimin yer ve zamana bağlı olmaması bu süreç için etkili bir sistem olduğunu göstermiştir. Bu hedef doğrultusunda Milli Eğitim Bakanlığı EBA TV ve EBA canlı ders projelerini kısa sürede uygulamaya koymuş ve öğrencilerin faydalanması için gerekli çalışmaları yapmıştır.

Araştırma kapsamında ilk olarak sınıf öğretmenlerine uzaktan eğitim sürecinde yaşadıkları sorunlar sorulmuştur. Verilen cevaplara bakıldığında uzaktan eğitimde en sık yaşanan sorunların; internet erişim problemi, alt yapı problemleri, teknolojik cihaz eksikliği, fırsat eşitsizliği, iletişim problemleri, öğrencilerin ev ortamının canlı derse uygun olmaması imkanların yetersiz olması, pasif katılım, asosyallik olduğu söylenebilir. Benzer araştırma sonuçlarını incelendiğinde benzer sonuçlara ulaşılabilmektedir. Keskin ve Özer Kaya'nın 2020 yılında uzaktan eğitimin değerlendirilmesi ile ilgili yaptıkları çalışmalarında, öğrencilerin iletişim konusunda sorun yaşadıkları, ders esnasında teknik aksaklıkların yaşandığını ifade edilmiştir. Arslan ve Şumuer'in 2020 yılında yaptıkları çalışma neticesinde Covid-19 sebebiyle uzaktan eğitim esnasında yaşanan sorunlar arasında internet erişiminin kesilmesi, etkileşimin yeterli düzeyde olmaması, dijital içerik eksikliği söylenebilir. Uzaktan eğitim yer ve vakitten bağımsız bir eğitim sistemidir. Geleneksel eğitimin kazandırdığı avantajlardan yararlanılamamaktadır. Öğretmenlerin öğrenci ile sınıf ortamında karşılıklı etkileşim halinde ders işleyebilmesi, göz temasıyla iletişim kurulabilmesi, anında geri dönüt verilebilmesi, aktif katılımın sağlanabilmesi, disiplin sağlanabilmesi, öğrencinin yaşlılarıyla zaman geçirebilmesi vb. avantajları uzaktan eğitimde sağlamak çok mümkün değildir.

Araştırma kapsamında sınıf öğretmenlerine Türkiye'de pandemi sürecinde uzaktan eğitim ile ilgili görüşleri sorulmuştur. Verilen cevaplara göre birçok sınıf

öğretmenin canlı dersleri bir şekilde yaptığı, bazı öğretmenlerin olumsuzluklardan dolayı yapamadığı ya da katılımın olmadı görülmektedir. Derslere katılamayan öğrencilerin, alt yapı yetersizliğinden, internet erişim probleminden, cep telefonu, tablet, bilgisayar gibi iletişim aracı eksikliğinden, evde canlı derse katılmak zorunda olan birden fazla kardeşin olması gibi nedenlerden dolayı derslere katılamadıkları öğretmenleri tarafından ifade edilmiştir. Uzaktan eğitimin artık yaşamımızın bir parçası olması sebebiyle, canlı ders sistemi ve alt yapısı geliştirilmeli ve iyileştirilmelidir. Pandemi sürecindeki uzaktan eğitim ile ilgili öğretmen görüşleri incelendiğinde sistemin ve internetin alt yapısının yeterince iyi olmadığı ve bunun eğitime olumsuz bir etkisinin olduğu ifade edilmiştir. Özellikle Eba’ da yaşanan kopmalar, her öğrencinin teknolojik iletişim araçlarına sahip olmaması ve bu araçları kullanma konusunda yeterince bilgiye sahip olmaması uzaktan eğitim sürecini zorlaştırmıştır. Bu nedenleri göz önünde bulundurduğumuzda uzaktan eğitimde sosyoekonomik düzey ile pozitif yönde bir ilişki olduğunu söyleyebiliriz. Uzaktan eğitim ile ilgili öğretmen görüşlerinin incelendiği bir çalışmada Fidan (2020) ilköğretimde çalışan sınıf öğretmenleri ve branş öğretmenlerinin ifadesine göre; uzaktan eğitimin en avantajlı kısmı, öğrencilerin derslere düzenli katılım sağlaması, kullanım rahatlığı ve derslerin vakit ve yerden ayrı işlenebilmesi olarak ifade edilmektedir.

Araştırma kapsamında son olarak sınıf öğretmenlerine uzaktan eğitim sürecinin artıları ve eksileri sorulmuştur. Bu doğrultuda verilen cevaplar incelendiğinde zaman ve maliyet açısından ekonomik bir süreç olduğunu ancak ülkemizde teknolojik altyapının yetersiz olması, öğrencilerin teknolojiyi bilinçli kullanamaması ve öğretmenlerimizin de teknolojik araç kullanımında yetersiz olması gibi nedenlerden dolayı uzaktan eğitim sürecinden beklenen ve istenen verimin alınmadığı görüşü ifade edilmiştir. Ulaşılan sonuçlara bakıldığında uzaktan eğitimin; daha ekonomik olması, daha zengin öğrenme ortamının sağlanabilmesi, eğitim giderlerinin azalması, öğrencilere teknolojiyi daha etkin kullanma imkânı sağlaması, öğretmenlere teknoloji kullanımında pratiklik kazandırması gibi artıları olduğu görülmektedir. Eksilerinden söz edecek olursak; öğretmenlerin özel hayatını ve sağlığını olumsuz etkilemesi, öğretmen öğrenci ilişkisinin zayıflamasına yol açması, öğretmenin geri dönüş sağlamakta zorlanması, öğretmen ve öğrencinin zaman zaman bağlantı ve erişim problemi yaşaması, öğretmenin ölçme ve değerlendirme

aşamasında zorlanması, yeterli disiplini sağlayamaması, velilerin bilgisiz ve ilgisiz tavırları vb. öğretmenler tarafından ifade edilmiştir.

Araştırma bulgularından elde edilen verilere dayanarak, salgın sürecinde uygulanmak zorunda kalınan uzaktan eğitimin avantajları da dezavantajları da bulunmaktadır. Yüz yüze eğitimin yerini tutamadığı da görülmektedir. Uzaktan eğitimin daha vasıflı bir şekilde uygulanabilmesi için hem alt yapının geliştirilmesi hem de sistemi kullanan öğrenci, öğretmen ve velilerin konu hakkında yeterli bilgiye sahip olması gerekmektedir.

5.4. Öneriler

1. Uzaktan eğitimde alt yapı iyileştirmeli ve geliştirilmelidir.
2. Her öğrenciye fırsat eşitliği sağlanmalıdır.
3. İnternet erişimi herkesin ulaşabileceği bir şekilde sağlanmalıdır.
4. Öğretmen, öğrenci ve veli bu süreç ile ilgili bilgilendirilmelidir.

5. Araştırmada sadece Muş ilindeki ilkokullardan elde edilen örneklemden faydalanılmıştır. Sonraki araştırmalarda daha geniş çaplı sonuçlar alabilmek için daha büyük örneklemlemler ile çalışılabilir.

6. Araştırma sadece sınıf öğretmenlerini kapsamaktadır. Fakat uzaktan eğitim sadece sınıf öğretmenlerini ilgilendirmemektedir. Dolayısıyla gelecekte yapılacak araştırmalar ortaöğretim veya yükseköğretim kurumlarında çalışan öğretmenleri de kapsayabilir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, A. (2020). Salgın sürecinde uzaktan eğitim ve öğrenci başarısını değerlendirmeye ilişkin öğretmen görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 49 (1), 253-271.
- Antalyalı, Ö., L. (2004). Uzaktan eğitim algısı ve yöneylem araştırması dersinin uzaktan eğitim ile verilebilirliği, Isparta: *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4,98-102.
- Arslan, L. (2021). Ortaokul öğretmenlerinin uzaktan eğitime, tekniklerine ve yöntemlerine ilişkin görüşleri: Denizli ili örneği. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Denizli.
- Arora, A. K., & Srinivansen, R. (2020). Impact of pandemic COVID-19 on the teaching-learning process: A study of higher education teachers. Parabandhan: Indian *Journal of Management*, 13(4), 43–56. doi:10.17010/pijom/2020/v13i4/151825.
- Bacanak, A., Karamustafaoğlu, O. ve Köse, S. (2003). Yeni bir bakış: eğitimde teknoloji okuryazarlığı. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 191-196. 10.07.2017 tarihinde <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/pauefd/article/view/5000056313> adresinden erişilmiştir.
- Başaran, M., Doğan E.,Karaoğlu E.,Şahin E. (2020). Koronavirüs (covid-19) pandemi sürecinin getirisi olan uzaktan eğitimin etkililiği üzerine bir çalışma. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 368-397.
- Bergson-Shilcock, A. (2020, 21 April). COVID-19 shines a spotlight on digital skills: Updates and key questions for advocates and policymakers. National Skill Coalition. Retrieved from <https://nationalskillscoalition.org/news/blog/covid-19-shines-a-spotlight-on-digital-kills-updates-and-key-questions-for-advocates-and-policymakers>.
- Boz, A. (2019). Öğretmen adaylarının teknoloji kabullenme ve kullanımı bağlamında uzaktan eğitim algılarının incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

- Bozkurt, A. ve Sharma, RC. (2020). Emergency remote teaching in a time of global crisis due to CoronaVirus pandemic. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), i-vi. <https://doi.org/10.5281/zenodo.3778083>.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. 16. Baskı, Ankara: Pegem Akademi.
- Can, E. (2020). Coronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6 (2), 11-53.
- Jackson C.E. Vynnycky, P. Mangtani The relationship between school holidays and transmission of influenza in England and wales
- Cao, W., Fang, Z., Hou, G., Han, M., Xu, X., Dong, J., & Zheng, J. (2020). The psychological impact of the COVID-19 epidemic on college students in China. *Psychiatry Research*, 287.
- Carvalho, S., & Hares, S. (2020, March 30). More from our database on school closures: New education policies may be increasing educational inequality. Center for Global Development. Retrieved from <https://www.cgdev.org/blog/more-our-database-school-closures-new-education-policies-may-be-increasing-educational>.
- Cauchemez, S., Ferguson, N. M., Wachtel, C., Tegnell, A., Saour, G., Duncan, B., et al. (2009). Closure of schools during an influenza pandemic. *The Lancet Infectious Diseases*. [https://doi.org/10.1016/S1473-3099\(09\)70176-8](https://doi.org/10.1016/S1473-3099(09)70176-8).
- Abuhammad S, Khabour OF, Alzoubi KH. COVID-19 Contact-Tracing Technology: Acceptability and Ethical Issues of Use. Patient Prefer Adherence. 2020;14:1639-1647
- Çilek, A., Uçan, A., ve Ermiş, M. (2021). Pandemi sürecinde sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *TURAN: Stratejik Araştırmalar Merkezi*, 13(49), 308-323.
- Çoban, S. (2013). Uzaktan ve Teknoloji Destekli Eğitimin Gelişimi, XVI. Türkiye’de İnternet Konferansı Bildiri Kitabı. İstanbul.
- Çukadar, S., Çelik, S. (2003). İnternete dayalı uzaktan öğretim ve üniversite kütüphaneleri, *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 4(1), 31-42.

- Demir, S. ve Kale M. (2020). Öğretmen görüşlerine göre, Covid-19 küresel salgını döneminde gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinin değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 15(8), 3445-3470.
- Demir, F., Özdaş, F. (2020). COVID-19 sürecindeki uzaktan eğitime ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 273-292.
- Dennis, M. (2020, 28 March). How will higher education have changed after COVID-19?. The University World News. <https://www.universityworldnews.com/post.php?story=20200324065639773>.
- Duffy, J.P. (1997) College online: how to take college courses without leaving home. New York: John Wiley & Sons, Inc.
- Duraku, Z. H. , & Hoxha , L. (2020).The impact of COVID-19 on education and on the well-being of teachers ,parents, and students: Challenges related to remote (online) learning and opportunities for advancing the qua... <https://www.researchgate.net/publication/341297812>
- Duran., M. and Aytaç, T. (2016). Students' Opinions on the Use of Tablet Computers in Education. *European Journal of Contemporary Education*, Vol.(15), Is. 1, pp.65-75. <https://doi:10.13187/ejced.2016.15.65>.
- Eames, N.L. Tilston, P.J. White, E. Adams, W.J. Edmunds The impact of illness and the impact of school closure on social contact patterns *Health Technol. Assess.*, 14 (34) (2010), pp. 267-312
- Ekici, G. ve Akdeniz, H. (2018). Lise öğrencilerinin “ödev” kavramına ilişkin metaforik algılarının incelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(25), 135-162.
- Erstad, O. (2010b). Educating the digital generation: Exploring media literacy for the 21st century. *Nordic Journal of Digital Literacy*, 5(1), 56-71.
- ETF (2020). Coping with COVID-19: Mapping education and training responses to the health crisis in ETF partner countries. Torino, Italy: ETF Publishing.
- Faherty, L. J., Schwartz, H. L., Ahmed, F., Zheteyeva, Y., Uzicanin, A., & Uscher-Pines, L. (2019). School and preparedness officials' perspectives on social distancing practices to reduce influenza

- Fidan, M. (2020). Covid-19 belirsizliğinde eğitim: İlkokulda zorunlu uzaktan eğitime ilişkin öğretmen görüşleri. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 24-43.
- Fox, R. (2003). SARS epidemic: Teachers ' experiences using ICTs. Education, (July), 319–327. In *Beyond the Comfort Zone: Proceedings 21st ASCILITE Conference*.
- George, D. ve Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows Step byStep: A Simple Guide and Reference*. 17.0 update (10a ed.) Boston: Pearson.
- Gelişli, Y. (2015). Uzaktan eğitimde öğretmen yetiştirme uygulamaları: tarihçe ve gelişim, *Journal of Research in Education and Teaching*, 4(3), 34-46.
- Gunawardena, C. N. ve McIsaac, M. S. (2013). Distance education. Spector, M., Merrill, M. D., Elen, J., Bishop, M. J. (Ed.), *Handbook of research on educational communications and technology*, içinde (s. 361-401). İngiltere: Routledge.
- Gündüzalp, C. (2021). Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Yönelik Algı ve Tutumları. *Caucasian Journal of Science*, 8(2), 247-271.
- Gültekin, M, Çubukçu, Z, Dal, S. (2010). İlköğretim Öğretmenlerinin Eğitim Öğretimle İlgili Hizmetiçi Eğitim Gereksinimleri. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, Ss: 131-152.
- Hayran, O. (2012). *Sağlık Bilimlerinde Araştırma ve İstatistik Yöntemler*. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.
- Holmberg, B. (2005). Theory and practice of distance education. *Theory and Practice of Distance Education*. <https://doi.org/10.4324/9780203973820>
- Honey, M., Culp, K. M., & Carrigg, F. (2000). Perspectives on technology and education research: Lessons from the past and present. *Journal of Educational Computing Research*, 23 (1), 5-14
- Huang, R., Liu, D., Tlili, A., Yang, J., & Wang, H. (2020). Handbook on Facilitating Flexible Learning During Educational Disruption: The Chinese Experience in Maintaining Undisrupted Learning in COVID-19 Outbreak. Beijing: Smart Learning Institute of Beijing Normal University.

- Ibrahim, A., Al-Kaabi, A., & El-Zaatari, W. (2013). Teacher resistance to educational change in the United.
- Adams J.E. *Hannum_Beyond cost : rural perspectives on barriers to education_Creating Wealth and Poverty in Postsocialist China*, Stanford University Press, Palo Alto, California, USA (2008).
- Kandemir, A. N. (2020). Öğretmenlerin EBA, Morpa Kampüs, Okulistik benzeri eğitim ortamları kullanımının teknoloji kabul ve kullanım birleştirilmiş modeli 2 ile açıklanması, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Karadağ, E., Çiftçi, S. K., Gök, R., Su, A., Ergin Kocatürk, H., Çiftçi, Ş. S. (2021). Covid-19 pandemisi sürecince üniversitelerin uzaktan eğitim kapasiteleri. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 8- 22. doi:10.26701/uad.874799
- Karataş, S. (2003). Yüz yüze ve uzaktan eğitimde öğrenme deneyimlerinin eşitliği. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi* 2(3), 91-104
- Kaya, Z. (2002). Uzaktan Eğitim. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Keskin, M, & Özer-Kaya, D. (2020). COVID-19 sürecinde öğrencilerin web tabanlı uzaktan eğitim yönelik geri bildirimlerinin değerlendirilmesi. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimler Fakültesi Dergisi* 5(2), 59-67.
- Kırık, A. M. (2014). Uzaktan eğitimin tarihsel gelişimi ve Türkiye’deki durumu. *Marmara İletişim Dergisi* 21, 73-94.
- Kırık, A. M. ve Özkoçak, V. (2020). Yeni dünya düzeni bağlamında sosyal medya ve yenikoronavirüs (covıd-19) pandemisi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 7, Sayı: 45, Nisan 2020, s. 133-154. <http://dx.doi.org/10.29228/SOBIDER.43146>
- Kılıç, S. (2016). Cronbachs Alpha Reliability Coefficient. *Journal of Mood Disorders*, 6(1), 47-48.
- Kızıltaş, Y., Çetinkaya Özdemir E. (2021). Sınıf öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecine yönelik görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* 20 (80), 1896-1914.

- Kiryakova, G. (2009). Review of distance education. *Trakia Journal of Sciences*, 7(3), 29- 34.
- Kocayigit, A. ve Uşun, S. (2020). Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda görev yapan öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumları (Burdur ili örneği). *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 8(23), 285-299.
- Kurt, K., Kandemir, M., Çelik, Y. (2021). Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitime ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 6 (1), 88-103.
- Irvin, M.J., Hannum, W. H., Farmer, T. W., Varre, C. de la, & Keane, J. (2009). Supporting Online Learning for Advanced Placement Students in Small Rural Schools. *The Rural Educator*, 31(1).
<https://doi.org/10.35608/ruraled.v31i1.440>
- Menşan, N. Ö. & Çemrek, F. (2022). Pandemi Sürecinde Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitime Karşı Tutumları . *Temel Eğitim*, (15) , 23-33 .
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2021). EBA, 1.2 milyar tıklanma sayısı ile kendi rekorunu güncelledi. Erişim adresi: <https://www.meb.gov.tr/eba-12-milyar-tiklanma-sayisi-ile-kendi-rekorunuguncelledi/haber/20862/tr>
- Moreno, J. M., & Gortazar, L. (2020, 8 April). Schools' readiness for digital learning in the eyes of principals: An analysis from PISA 2018 and its implications for the COVID19 (Coronavirus) crisis response. World Bank Blogs. Retrieved from <https://blogs.worldbank.org/education/schools-readiness-digital-learning-eyes-principals-analysis-pisa-2018-and-its>.
- Moskowitz, R. (1995) ' Wired U '. Internet World, October.
- Mutlu, M. E., Özöğüt Erorta, Ö., Kip Kayabaş, B., & Kayabaş, İ. (2014). Anadolu Üniversitesi Açık öğretim sisteminde e- gelişimi. Ali Ekrem Özkul, Cengiz Hakan Aydın, Elif Toprak, Evrim Genç Kumtepe (Eds). *Açıköğretimle 30 Yıl* (s.1-58). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları
- O'sullivan, T. L., O'sullivan, T. L., Amaratunga, C., Phillips, K. P., Corneil, W., O'connor, E., et al. (2009). If schools are closed, who will watch our kids?

Family caregiving and other sources of role conflict among nurses during large-scale outbreaks. *Prehospital Disaster Med*, 24(4), 321–325. <https://doi.org/10.1017/S1049023X00007044>.

OECD (2020). A framework to guide an education response to the COVID-19 Pandemic of2020. Paris: OECD Publishing.

Olympia, R. P., Wan, E., & Avner, J. R. (2005). The preparedness of schools to respond to emergencies in children: A national survey of school nurses. *Pediatrics*, 116(6), e738–e745. <https://doi.org/10.1542/peds.2005-1474>.

Ozer, M. (2020a). The Contribution of the Strengthened Capacity of Vocational Educationand Training System in Turkey to the Fight against Covid-19. *Journal of Higher Education*, doi:10.2399/yod.20.726951.

Ozer, M. (2020b). Educational policy actions by the Ministry of National Education in the times of COVID-19 pandemic in Turkey. *Kastamonu Education Journal*, 28(3), 1124–1129.

Ozer, M. (2020c). Vocational education and training as “a friend in need” during Coronavirus pandemic in Turkey. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 9(2), 1–7.

Özbay, Ö. (2015). Dünya’da ve Türkiye’de uzaktan eğitimin güncel durumu. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi* 4, 377-394. 10.12.2017 tarihinde http://www.inesjournal.com/Makaleler/2097601777_26-id-174-.pdf adresinden erişilmiştir.

Özbay, Ö. (2015). Dünyada ve Türkiye’de uzaktan eğitimin güncel durumu. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, (5), 376-394.

Özdoğan, A. Ç., Berkant, H.G. (2020). Covid-19 pandemi dönemindeki uzaktan eğitime ilişkin paydaş görüşlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49 (1),13-43.

Özer, M. (2020). Türkiye’de covid-19 salgını sürecinde milli eğitim bakanlığı tarafından atılan politika adımları. *Kastamonu Education Journal*, 28(3), 1124-1129.

- Özer, M. ve Suna, H. E. (2020). COVID-19 salgını ve eğitim. Şeker, M., Özer, A., Korkut, C. (Ed.), Küresel salgının anatomisi: insan ve toplumun geleceği, içinde (s. 171-192). Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi.
- Özonur, M. (2021). Uzaktan eğitim ve öğretim. Göçer, A. (Ed.), Türkçenin uzaktan öğretimi ve öğrenimi, içinde (s. 25-49). Ankara: Pegem A.
- Perry, D., & Steck, A. (2019). Changes in faculty perceptions about online instruction: Comparison of faculty groups from 2002 and 2016. *Journal of Educators Online*, 16(2). Advance online publication
- Porter, L.R. (1997) Creating the virtual classroom: distance learning with the Internet. New York: John Wiley & Sons, Inc.
- Raes, A., Vanneste, P., Pieters, M., Windey, I., Van Den Noortgate, W., & Depaepe, F. (2020). Learning and instruction in the hybrid virtual classroom: An investigation of students' engagement and the effect of quizzes. *Computers and Education*, 143(April 2019), 103682. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2019.103682>.
- Rumble, G. (2019). The planning and management of distance education. *The Planning and Management of Distance Education*. <https://doi.org/10.4324/9780429288661>
- Ryan, M. (1997) 'Education casts wide net'. TechWeb News, October
- Abuhammad S. Parents' knowledge and attitude towards COVID-19 in children: a Jordanian Study *Int. J. Clin. Pract.* (2020), Article e13671 Violence against women during COVID-19 outbreak *Int. J. Clin. Pract.* (2020), Article e13671.
- Strauss, V. (2020, 4 May). Students wearing masks return to school as some countries start to reopen during Covid-19 crisis. Here's what that looks like. The Washington Post. Retrieved from <https://www.washingtonpost.com/education/2020/05/04/students-wearing-masks-return-school-somecountries-start-reopen-during-covid-19-crisis-heres-what-that-looks-like/>.

- Sweeney, N. (2020, 7 April). When the Covid-19 crisis finally ends, schools must never return to normal. The Guardian. Retrieved from <https://www.theguardian.com/education/2020/apr/07/when-the-covid-19-crisis-finally-ends-uk-schools-must-never-return-to-normal>.
- Şumuer, Y., ve Arslan, E. (2020). Covid-19 döneminde sanal sınıflarda öğretmenlerin karşılaştıkları sınıf yönetimi sorunları. *Milli Eğitim*, 49(1), 201-230.
- Tam, G., & El-Azar, D. (2020, 13 March). Three ways the coronavirus pandemic could reshape education. World Economic Forum. <https://www.weforum.org/agenda/2020/03/3-ways-coronavirus-is-reshaping-education-and-what-changes-might-be-here-to-stay>
- Tanrıkulu, F. (2017). EBA'nın Türkçe dersi öğrenme alanlarını karşılama yeterliliğine yönelik öğretmen görüşleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5(3),395-416.
- TEDMEM. (2020). COVID-19 Salgınında Öğrenmenin Sürdürülmesi. <https://tedmem.org/covid-19/covid-19-salgininda-ogrenmenin-surdurulmesi#return-note-3280-1> adresinden 25 Nisan 2022 tarihinde erişildi.
- TEDMEM. (2020a). COVID-19 Salgını Sürecinde Öğretmenler. <https://tedmem.org/covid-19/covid-19-salginini-surecinde-ogretmenler> adresinden 25 Nisan 2022 tarihinde erişildi.
- Tekin Arslan, E. (2008). Attitudes Of Turkish Distance Learners Toward Internet-Based Learning: An Investigation Depending On Demographical Characteristics. *Turkish Online Journal Of Distance Education-Tojde* 9(1), Ss: 67-84.

- Tekin, H. (2017). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Yargı Yayınevi.
- Türker, A., DüNDAR, E. (2020). COVID-19 pandemi sürecinde eğitim bilişim ağı (EBA) üzerinden yürütülen uzaktan eğitimlerle ilgili lise öğretmenlerinin görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 323-342.
- Eames KT, Tilston NL, White PJ, Adams E, Edmunds WJ. The impact of illness and the impact of school closure on social contact patterns. *Health Technol Assess*. 2010 Jul;14(34):267-312.
- UN Education Agency (2020, 21 April). Startling disparities in digital learning emerge as COVID-19 spreads: UN Education Agency. Retrieved from <https://news.un.org/en/story/2020/04/1062232>.
- UNESCO (2000). Distance education for the information society: Policies, pedagogy and Professional development; Analytical survey. Moscow: UNESCO/IITE.
- UNESCO (2002). Open and distance education: Trends, policy and strategy considerations. Paris: UNESCO Publishing
- UNESCO (2020b). Preparing the reopening of schools. Retrieved from <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373401>
- Ülkü, S. (2018). İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumları. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Bolu.
- Üstün, Ç. ve Özçiftçi, S. (2020) COVID-19 Pandemisinin Sosyal Yaşam ve Etik Düzlem Üzerine Etkileri: Bir Değerlendirme Çalışması. *Anadolu Kliniği Tıp Bilimleri Dergisi* 25,(1), 142-153
- Viner, R. M., Russell, S. J., Croker, H., et. al. (2020). School closure and management practices during coronavirus outbreaks including COVID-19: a rapid systematic review. *Lancet* 4(4), 397-404. [https://doi.org/10.1016/S2352-4642\(20\)30095-X](https://doi.org/10.1016/S2352-4642(20)30095-X)
- Wang, G., Zhang, Y., Zhao, J., Zhang, J., & Jiang, F. (2020). Mitigate the effects of home confinement on children during the COVID-19 outbreak. *Lancet (London, England)*, 395(10228), 945–947. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(20\)30547-X](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)30547-X).

- WHO. (2020). World Health Organization. Director-General's remarks at the media briefing on 2019-nCoV on 11 February 2020. <https://www.who.int/dg/speeches/detail/who-director-general-s-remarks-at-the-media-briefing-on-2019-ncov-on-11-february-2020> (Son Erişim: 5 Mayıs 2020).
- Yalın, Hİ. (2007). Öğretim Teknolojileri Ve Materyal Geliştirme. (19.Baskı). Ankara: Nobel Yay.
- Yahři, Ö. ve Kırkıç, K. A. (2020). Uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının incelenmesi. *Turkish Studies- Education*, 15(5), 3827-3847.
- Yamamoto, G. T. ve Altun, D. (2020). Coronavirüs ve Çevrimiçi (Online) Eğitimin Önleneemeyen Yükseliři. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, Cilt 3(1), 25-34.
- Yamamoto, G. T. ve Altun, D. (2020). Coronavirüs ve çevrimiçi (Online) eğitimin önleneemeyen yükseliři. *Journal of University Research*, 3(1), 25–34. <https://doi.org/10.26701/uad.711110>
- Yamamoto, G. T. ve Altun, D. (2020). Coronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önleneemeyen yükselişi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 25-34. Uzaktan Eğitime Karşı Tutumları. *Temel Eğitim*, (15), 23-33.
- Yenilmez, K. , Turğut, M. ve Balbağ, M. Z. (2017). Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumlarının Bazı Değışkenler Açısından İncelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 91-107.
- Yurtbakan, E. ve Akyıldız, S. (2020). Sınıf öğretmenleri, ilkokul öğrencileri ve ebeveynlerin Covid-19izolasyon döneminde uygulanan uzaktan eğitim faaliyetleri hakkındaki görüşleri. *Turkish Studies*, 15(6), 949-977.

EKLER

Ek 1. Uzaktan Eğitim Değerlendirme Ölçeği

Madde No	Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Uzaktan eğitimle verilen derslere istediğim zaman ulaşırım.					
2	Uzaktan eğitimle verilen derslere istediğim yerde ulaşırım.					
3	Uzaktan eğitimle verilen derslere ulaşmak benim için kolaydır.					
	Uzaktan eğitimle verilen derslerin uygulama takvimleri konusunda bilgiye sahibim.					
5	Uzaktan eğitimde tercih edilen online platformları (zoom, discord vb.) etkili kullanırım.					
6	Uzaktan eğitimle verilen derslere erişimde sıkıntı yaşadığımda teknik destek alırım.					
7	Uzaktan eğitim öğrenme süreçleri açısından verimlidir.					
8	Uzaktan eğitim süreci öğrenme motivasyonumu artırır.					
9	Uzaktan eğitim aracıyla kendi öğrenme sürecimi değerlendiririm.					
10	Uzaktan eğitim öğrenme özelliklerime uygundur.					
11	Uzaktan eğitim süreci yeni öğrenmelere beni teşvik eder.					
12	Uzaktan eğitim kalıcı öğrenmemi kolaylaştırır.					
13	Uzaktan eğitimle verilen derslerin kişisel ve mesleki gelişimime katkı sunar.					
14	Uzaktan eğitimle verilen derslerin öğretim tasarımı etkilidir.					
15	Uzaktan eğitim öğrenme sürecimi zenginleştirir.					

İZİNLER

Ek 2. Etik Kurul İzin Belgesi

ETİK KURUL KARARI

TOPLANTI TARİHİ	TOPLANTI SAYISI	KARAR NO	ÇALIŞMACILARIN ADI SOYADI
27.04.2021	10	12	Sorumlu Araştırmacı : Doç. Dr. Muammer BAŞİ Yardımcı Araştırmacı: Ayşenur KARTAL ALPDOĞAN

KARAR

“Sınıf Öğretmenlerinin Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumlarının İncelenmesi” konulu çalışma etik kurulumuzda görüşülmüş olup; çalışmanın etik kurallara uygun olduğuna oybirliğiyle karar verilmiştir.

Prof. Dr. Mehmet Nuri GÖMLEKSİZ (Başkan)			
Prof. Dr. Sebahattin DEVECİOĞLU (Üye)	İmza	Doç. Dr. Rıfat BİLGİN (Üye)	İmza
Prof. Dr. Süleyman İLHAN (Üye)	İmza	Doç.Dr. Haki PEŞMAN (Üye)	İmza
Prof. Dr. Erkan Turan DEMİREL (Üye)	İmza	Doç.Dr. Yunus Emre KARAKAYA (Üye)	İmza
Doç. Dr. Taner YILDIRIM (Üye)	İmza	Doç.Dr. Ayşe Ülkü KAN (Üye)	İmza
Doç.Dr. İrfan EMRE (Üye)	İmza	Dr.Öğr. Üyesi Serkan BİÇER (Üye)	İmza
Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurul Sekreteri: Pınar ARSLAN			İmza

Ek 3. Ölçek Kullanım İzni

Ramazan Özkul <[redacted]>, 19 Mar 2021 Cum, 11:01 tarihinde şunu yazdı:
Ölçeği kullanmanızda herhangi bir sakınca yoktur. Çalışmanızda kolaylıklar dileriz.

[redacted] adresine sahip kullanıcı 19 Mar 2021 Cum, 10:44 tarihinde şunu yazdı:

Merhaba hocam ben Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sınıf Eğitimi bölümü yüksek lisans öğrencisiyim.
Çalışmamda geliştirdiğiniz uzaktan eğitim tutum ölçeğini kullanmak istiyorum. Bu konuda izninize ihtiyacım var.
Yardımcı olursanız çok sevinirim.

Ek 2. Milli Eğitim Müdürlüğü İzni

T.C.
MUŞ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-32026198-605.01-49040502
Konu : Uygulama İzni
(Ayşenur KARTAL ALPDOĞAN)

05.05.2022

İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE
(Strateji Geliştirme Şube Müdürlüğü)

Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı, Sınıf Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Ayşenur KARTAL ALPDOĞAN'ın yürütmekte olduğu "Sınıf Öğretmenlerinin Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumlarının İncelenmesi" konulu tez çalışmasını İlimiz Merkez İlkokullarda yapma talebi bildirilmiştir.

Söz konusu talep Müdürlüğümüz araştırma İzin Komisyonunca incelemiş olup, yapılacak araştırma uygulamasının ilgi genelge hükümleri doğrultusunda yapılması, ekte sunulan mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının kullanılması uygun görüldüğüne dair onay ekte gönderilmiştir.

Söz konusu izin başvurusunun <http://ayse.meb.gov.tr> üzerinden onaylama iş ve işlemlerinin tarafınızca yürütülmesi hususunu;

Bilgilerinize arz ederim.

Nedim ÖNER
Millî Eğitim Şube Müdürü

Ek : Onay ve Ekleri (15 sayfa)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Adres : İstasyon cad. Hükümet Konagi Milli Eğitim Müdürlüğü Kat:3 Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>
MUŞ/MERKEZ Bilgi için: Muhammed TAŞCI
Telefon No : 0 (436) 212 35 83 Unvan : Şef
E-Posta: temelegitim49@meb.gov.tr İnternet Adresi: Faks:4362121988
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden **aba1-17d4-3f96-a2de-44e1** kodu ile teyit edilebilir.

Ek 3. Milli Eğitim Müdürlüğü İzni (devamı)

T.C.
MUŞ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-32026198-20-49035316
Konu : Uygulama İzni
(Ayşenur KARTAL ALPDOĞAN)

05.05.2022

MÜDÜRLÜK MAKAMINA

İlgi : Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 21.01.2020 tarihli ve 81576613-10.06.02-E.1563890 sayılı 2020/2 sayılı Genelgesi.

Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı, Sınıf Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Ayşenur KARTAL ALPDOĞAN'ın yürütmekte olduğu "Sınıf Öğretmenlerinin Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumlarının İncelenmesi" konulu tez çalışmasını İlimiz Merkez İlkokullarda yapma talebi bildirilmiştir.

Söz konusu talep Müdürlüğümüz araştırma İzin Komisyonunca incelemiş olup, yapılacak araştırma uygulamasının ilgi genelge hükümleri doğrultusunda yapılması, ekte sunulan mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının kullanılması uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Nedim ÖNER
Millî Eğitim Şube Müdürü

OLUR

Enver KIVANÇ
İl Millî Eğitim Müdürü

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : İstasyon cad. Hükümet Konağı Millî Eğitim Müdürlüğü Kat:3
MUŞ/MERKEZ
Telefon No : 0 (436) 212 35 83
E-Posta: temelegitim49@meh.gov.tr
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Bilgi için: Muhammed TAŞCI

Unvan : Şef

İnternet Adresi: Faks:4362121988

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 2784-246C-3ffb-ba2f-2c86 kodu ile teyit edilebilir.

Ek 4. Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu

BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU

Sayın Katılımcı,

Bu araştırmada, sınıf öğretmenlerinin pandemi sürecinde uzaktan eğitime yönelik tutumları araştırılacaktır. Araştırmada bunu tespit etmek için “Uzaktan Eğitim Değerlendirme Ölçeği” kullanılacaktır. Buna ek olarak görüşme formu uygulanacak ve sonuçlar istenildiği takdirde bireysel olarak paylaşılacaktır. Çalışmaya katılımda gönüllülük esastır. Çalışmaya katılmayı kabul ettiğiniz takdirde toplayacağımız bilgilerin tamamı saklı tutulacak ve başka hiçbir yerde farklı amaçlarla kullanılmayacaktır. Çalışmayla ilgili herhangi bir durumda iletişime geçebileceğiniz irtibat bilgileri aşağıda belirtilmiştir. Şimdiden çalışmaya katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Araştırmacılar

Ayşenur KARTAL ALPDOĞAN

Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Bu araştırmaya katılmayı kabul ve beyan ederim.

Katılımcı Adı/Soyadı:

Ek 5 Öğretmen Görüşme Formu

Covid-19 Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitime İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin

Görüşleri, Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Görüşme Formu

Cinsiyet: Kadın ( ) Erkek ( )

Yaş: .....

Mesleki Kıdem: .....

Çalışılan Yer: .....

Eğitim Durumu: .....

SORULAR

- 1- Uzaktan eğitim sürecinde yaşadığınız sorunlar nelerdir?
- 2- Türkiye’de pandemi sürecinde uzaktan eğitimle ilgili neler söyleyebilirsiniz?
- 3- Uzaktan eğitim sürecinin öğretmen için artıları ve eksileri nelerdir?

Ek 8 Orjinallik Raporu

FEN
BİLİMLERİ
ENSTİTÜSÜ
1983

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
LİSANSÜSTÜ TEZ BENZERLİK RAPORU

FORM
20

I - ÖĞRENCİ BİLGİLERİ						
Adı ve Soyadı	Ayşenur KARTAL ALPDOĞAN	Öğrenci No: 181406112				
Bilim Dalı	Sınıf Eğitimi					
Programı	☒ Yüksek Lisans ☐ Doktora ☐ Bütünleşik Doktora					
II - TEZ BİLGİLERİ						
Tez Başlığı (Enstitü Tescilli)	Sınıf Öğretmenlerinin Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumlarının İncelenmesi					
Danışman	Doç. Dr. Muammer BAHŞİ					
II. Danışman						
III - ENSTİTÜ BENZERLİK RAPORU						
Yukarıda bilgileri verilen öğrencimizin tezi, CD ortamında MSWORD ve PDF formatında vermiş olduğu kopyaları kullanılarak aşağıda belirtilen filtreler uygulanmak suretiyle TURNİTİN intihal tespit programında analiz edilmiştir: 1. Kaynaklar bölümü hariç 2. Özet ve Abstract dâhil, diğer ön bölümler hariç 3. Alıntılar dâhil 4. Benzerlik oranı %1 ve üzeri ise dâhil İntihal tespit programının üretmiş olduğu rapora göre ilgili tezin benzerlik oranı <table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td>Tez savunma sınavından önce taranan sayfa sayısı (51)</td> <td style="text-align: center;">%19</td> </tr> <tr> <td>Tez Savunma Sınavından sonra taranan sayfa sayısı (54)</td> <td style="text-align: center;">%18</td> </tr> </table> değerlerine sahip olup Enstitümüzce uygulanan kabul edilebilir üst sınır %25'dir.			Tez savunma sınavından önce taranan sayfa sayısı (51)	%19	Tez Savunma Sınavından sonra taranan sayfa sayısı (54)	%18
Tez savunma sınavından önce taranan sayfa sayısı (51)	%19					
Tez Savunma Sınavından sonra taranan sayfa sayısı (54)	%18					
Kontrol Personeli Celal YILMAZ Bilgisayar İşletmeni	Tez, veri tabanına saklanmıştır. ☒ Saklanmamıştır. ☐	07 / 08 / 2022				
Sınav Jüri Üyesi _____ (Unvanı, Adı ve Soyadı)	Düşünce:	İmza				
AÇIKLAMA 1. Form öğrenci tarafından bilgisayar ortamında doldurulur ve üst yazı ekinde savunma sınavı jüri üyelerine gönderilir. 2. Her bir jüri üyesi bu raporu dikkate alarak Tez Bireysel Değerlendirme Formu'nda ve bu formda ilgili alanları doldurmalıdır.						
Firat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 23119 - Elazığ / TÜRKİYE	http://ebe.firat.edu.tr/	Telefon : +90 424 237 0086 Fax: +90 424 237 0087 e-posta: egtbilens@firat.edu.tr				

ÖZ GEÇMİŞ

1.KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Ayşenur KARTAL ALPDOĞAN

Doğum Yeri :

Doğum Tarihi :

İletişim :

2.ÖĞRENİM BİLGİLERİ

İlkokul ve Ortaokul Tevfik Yaramanoğlu İlköğretim Okulu /Elazığ (2001-2009)

Lise : Elazığ Kaya Karakaya Anadolu Lisesi (2009-2013)

Lisans : Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü Sınıf Öğretmenliği Programı (2014-2018)

Yüksek Lisans: Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı Sınıf Eğitimi Bilim Dalı (2018-2022)